XV. évfolyam. Csíkszereda, 1903. December 24. 52. szám.

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASAGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Szvoboda Testvérek** könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap **Minden Szerdán.** Kéziratok nem adatnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **DR. FEJÉR ANTAL,** ügyv.

Nyilttéri czikkek soronként **40 fil.-ért** közöltetnek. **Egyes lap ára 20 fillér.**

Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. **Hirdetési díjak** a legolcsóbban számittatnak.

Előfizetési felhivás!

A tizenötödik évfolyamnak mai lapunkkal utolsó számát kapják tisztelt olvasóink. Ez a szám tehát záró száma tizenöt hosszu esztendő munkásságának, melylyel a „Csiki Lapok" e vármegyének az abban lakó székelységnek és a hazának az érdekeit szolgálta.

Nem kérkedünk a végzett munkával, nem vindikálunk magunknak [illegible] és érdemeket, annyit azonban, azt hiszszük, szerénytelenség nélkül elmondhatunk, hogy összes törekvésünk oda irányult, minden czikkünkkel, minden sorunkkal arra igyekeztünk, hogy e vármegyének közügyeit a lehető legjobb akaratunk és tudásunk szerint, önzetlenül szolgáljuk, nem kérve ezért egyebet, mint vármegyénk közönségének és Csikvármegye más vidékén élő szülötteinek szives támogatását.

Készséggel elismerjük, hogy ez nem is maradt el, a közönség szives támogatása és pártfogása szolgált ösztönül a tizenöt éves fáradságos munkában, ez serkentett, ez buzditott kitartásra és ez tette lehetővé, hogy a „Csiki Lapok" kicsiny kezdetből kiindulva, idők folytán ugy terjedelmében, mint tartalmában folyton gyarapodott és gazdagodott, ugy, hogy ma már a vidéki lapok között számottevő helyet foglal el.

Aki a „Csiki Lapok" tizenöt éves multját figyelemmel kisérte és annak működését pártszempontoktól menten, igazságosan és tárgyilagosan birálja meg, konstatálhatja, hogy a „Csiki Lapok" nem nagy képűsködött, nem üzött országos politikát, azonban egyes kérdések elbirálásánál és megvitatásánál attól az időtől kezdve, amikor politikai lappá lett, következetesen és rendületlenül kitartott a szabadelvű irányzat mellett, folyton a szabadelvű eszmék szolgálatában állott s szerény erőivel és eszközeivel ezek diadalra jutását igyekezett elősegiteni és előmozditani.

Az igazságos biráló konstatálhatja, hogy a „Csiki Lapok", nem állott egyes klikkek szolgálatában, hanem minden társadalmi tényezőnek igazságát készséggel elismerte s mindazon törekvéseket, bárhonnan is származtak azok, melyek vármegyénk ügyeinek magasabb szinvonalra emelésére, közállapotaink javitására irányultak, minden időben a legnagyobb buzgósággal igyekezett érvényre juttatni.

Konstatálhatja, hogy a „Csiki Lapok" nem üzött személyi kultuszt, ha azonban egyszer-egyszer egyes jelesebb férfiaknak, e vármegye szülötteinek érdemeit felsorolta, ezt is a közérdek és csupán csak a közérdek szempontjából cselekedte s e mellett sohasem késett, bárkinek is olyan ténye felett, melyet a közérdek szempontjából helyesnek, hasznosnak és üdvösnek látott, az elismerés koszorujával adózni.

A tizenöt esztendős mult — nézetünk szerint — feleslegessé teszi, hogy ismét programot adjunk, elégnek tartjuk egyszerűen kijelenteni, hogy az eddigi irány mellett továbbra is kitartunk, szolgáljuk készséggel és buzgalommal jövőben is Csikvármegyének és a csiki székelységnek érdekeit, igyekezni fogunk e vármegye és az abban lakó nép panaszainak és sérelmeinek hűséges tolmácsolója lenni és az igazságot ugy fel- mint lefelé mindig őszintén kimondjuk és tehetségünk szerint meg is védelmezzük.

Szivesen helyet adunk minden olyan czikknek és közleménynek, melyek a közérdeket vannak hivatva előmozditani, mint eddig, ugy továbbra is óvakodni fogunk, hogy személyes ügyeket pártoljunk és egyéni gyűlöletből avagy magán érdekekből származó személyes torzsalkodásoknak helyet adjunk.

A „Csiki Lapok"-at minden irányban igyekezni fogunk fejleszteni, törekvésünk leend, hogy lapunk e vármegye közönségének, szülötteinek és minden müvelt embernek kedvencz olvasmánya legyen.

Midőn mélyen tisztelt előfizetőinknek a multban tanusitott kitartó pártfogásáért hálás köszönetet mondunk, a legmélyebb tisztelettel kérjük hogy a „Csiki Lapok"-at mint Csikvármegye és a csiki székelység érdekeit szolgáló orgánumot jövőre nézve is szives támogatásukba részesiteni sziveskedjenek, mert minél nagyobb, minél kiterjedettebb leend a közönség pártfogása és támogatása a „Csiki Lapok" is annál intenzivebben, annál nagyobb buzgósággal fog megfelelni feladatának.

A „Csiki Lapok" nagy politikát nem üz, ebben megakadályozza a rendelkezésére álló igen szükösen kimért idő és tér, de azért a szabadelvüség eszméi mellett mégis rendületlenül kitart, hiven és buzgósággal támogat minden olyan ügyet és kérdést, melyek a Magyarország uj korszakát megteremtő tiszta és igaz liberálizmus magasan lobogó zászlóját ujabb diadalokra vezetik.

A „Csiki Lapok" jövő évfolyamában a mennyiben a rendelkezésre álló tér megengedi minden számában tájékoztatni fog ugy a bel- mint a külföldi nevezetesebb eseményekről, hogy azon előfizetőinek, kik csak lapunkat olvassák, igényeit is kielégithesse.

Ezek mellett azonban a „Csiki Lapok" ezutánra is első sorban Csikvármegye és a csiki székely nép minden igaz ügyének fog szolgálatában állani s ezeknek előbb vitelén a legnagyobb buzgósággal és a legnagyobb szeretettel munkálkodni.

Hogy ezt az eddiginél nagyobb mértékben tehesse, arra nézve tisztelettel kérjük előfizetőinknek, olvasóinknak és dolgozó társainknak szellemi és anyagi támogatását.

Előfizetési áraink lapunk nagyobb alakja daczára is maradtak a régiek, azaz:

Egész évre	**8 korona (4 frt).**	**Negyedévre .**	**2 korona (1 frt).**
Félévre	**4 korona (2 frt).**	**Külföldre . .**	**12 korona (6 frt).**

Ugyanezen alkalommal tisztelettel felkérjük azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz (Szvoboda Testvérek könyvkereskedése) beküldeni sziveskedjenek.

A „CSIKI LAPOK"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

A „CSIKI LAPOK" TÁRCZÁJA.

Karácsonyest.

Életkép.

Irta: KRITSA RÓZA

I.

Gyönyörü tiszta téli este van. A felhőtlen égbolton a csillagok milliárdjai ragyognak; gyémántként csillog a keményre fagyott hó. Az ablakokon át kicsilámló karácsonyfa gyertyái megvilágitják a község utczáit.

Minden háznál ünnepet ülnek; zaj, vidámság van mindenütt, csak ott, ama földszintes kis házban van csend. Ott látjatni busan, egyedül, gondolataiba mélyedve egy középkoru nőt.

Haja ősszbe vegyül; nemes vonásu arczán az egykori szépség nyomai láthatók.

Ott ül a kandalló mellett kimerülten, fejét kezére hajtva.

Egyedül áll a világban a kézimunkája által tartja fenn magát. Az utóbbi napokban erejét tulfeszitve dolgozott, hogy elvégezhesse a karácsonyi ünnepekre felvállalt munkákat.

Mig jó anyja élt, édes volt neki a létért való küzdelem és nem érezte az élet siváságát. Jól eső érzéssel töltötte el lelkét annak tudata, hogy mellette van az a drága lény, a ki örömben, buban osztozik vele. Most czéltalan, üres az élete.

Ifjukorában milyen másként szinezte volt ki a jövőjét és milyen más élete lehetett volna. Boldog családi körben tölhethetné e szent estét!

Nehéz sóhaj szakad föl keblőből.

Ki hitte volna azt, hogy az egykor ünnepelt Margit egyedül fog haladni az életutján, nem élvezhetve a családi élet örömeit.

Mélyen érző szivének első, igaz szent érzésével megszeretett egy ifjut, ki viszont szerette őt.

Oh az az álberátnő, az a kaczér Nina mint feldulta az ő boldogságát! Örömtelenné, sivárrá tette az életét!

Ninának sértette hiuságát, hogy Margitot nevezték a községben „legszebb leány"-nak. Megmutatta azt, hogy ha ő nem oly eszményi szépség is, mint Margit, de ellenállhatlan. Hálójába keritette a Margit által annyira szeretett ifjut: Gerőt, aztán midőn hiusága kielégitést nyert, ott hagyta, nem törődött többé Gerővel, mivel állása nem elégithette ki az ő igényeit és férjhez ment a szomszéd városba, egy idős, gazdag nagybirtokoshoz, a csillogni vágyó kaczér teremtés.

Gerő bünbánólag tért vissza Margithoz, de a csalódott büszke lélek hidegen utasitotta el a csapodár, hűtlen ifjut.

Margitnak az volt első és utolsó szerelme. Azért maradt leánynak, mert szerelem nélkül nem akarta egy férfihoz kötni magát.

A megbünhödött ifju örökre eltávozott a községből, nem akarva gunytárgya lenni az embereknek.

Szegény Gerő! Tehetett e arról, hogy a csábos Nina olyan ellenállhatatlan bübájt gyakorolt reá...

Oh, miért nem hallgatott szivének sugalmára! Miért engedte, hogy büszkesége uralkodjék érzelmei fölött. Ha megbocsátott volna Gerőnek, most, e szent estén, nem lenne ilyen szomoru egyedüliségben!..

Vajjon mi lett Gerővel? Él-e még? Boldog családi körben tölti e szent estét? Vagy neki is rideg, czéltalan az élete!.. Gondol e néha reá? Sejti-e, hogy milyen elhagyatva áll a világban, küszve a létfenntartásért! — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

A kandalló tüze kialvó félben van.

Margit letörli az arczán aláfolyó könnyeket, végig simitja homlokát, melyen barázdákat vont az idő és bánat. Bágyadtan emelkedik fel helyéről e néhány hasábot vet a kandallóba; azután elkölti szerény estelijét.

Ujra elmerül gondolataiba. Lelke ujra visszaszáll a multba s átélt rövid boldogságának, hosszu szenvedéseinek képei vesznik körül bánatos szivét. Szegény, szegény leány!

II.

Özvegy Szilvesster Lajosné elegáns lakása fényesen ki van világitva.

A nagyteremben felállított karácsonyfa gyertyáit meggyujtotta az inas, azután urnője utasitotta, hogy mikor adjon jelt a csengettyűvel és távozást intett neki.

Szivesztér Lajosné gyönyörködve legeltette szemeit a sokféle szinü, számtalan gyertyafényétől ragyogó karácsonyfán, melynek ágai dusan megrakva valának aranyozott gyümölcsökkel, czukorbabákkal és csillogó csecsebecsékkel, mig tulapzatánál az ajándéktárgyak voltak elhelyezve.

Édes érzéssel gondol arra, hogy mily nagyon fognak örülni gyermekei és unokái az értékes ajándékoknak.

Még egyszer szemlét tart a finom izléssel s gazdagon kiállitott karácsonyfa fölött; azután visszatér övéihez.

Szilvesztérné e szent estén maga köré gyüjtő szeretetteit. Mind együtt vannak. Két leánya férjeikkel és öt unoka. Két tanuló fia is hazajött az ünnepekre.

Amint belépett a szobába, unokái körülfogták és kérdésekkel halmozták el

— Nagymama jön-e már az angyal? Hoz-e sok játékot? Beszélő babát is ugy-e? Nekem szép nagy lovat! A babának kocsija lesz-e? Hát kardot és csákót?

Szilvesztérné rendre csókolta a csacsogó kedves gyermekeket, de mielőtt kérdéseikre felelhetett volna, megszólalt, a gyermekekre bübájos zeneként ható csengettyü hangja.

Mindannyian a nagyterembe mentek.

A gyermekek hangos tetszésnyilvánitásokkal zajongták körül a pompás karácsonyfát s örömtől ragyogó szemekkel vették birokukba a Jézuska küldeményét. De nemcsak a gyermekek, hanem a nagyok is igen örültek a szebbnél-szebb értékes ajándékoknak, melyekkel a békesü mama látta el őket.

Szilvesztérné boldogságtól sugárzó arczczal gyönyörködött a kedves jelenetben, melyet ajándékaival idézett elő szeretteinél, kik kézcsókok között hálálkodtak a jó mamának.

Valóban Szilvesster Lajosné sorsával nagyon meglehet elégedve. Az ő élete mindig simáu folyt. Férje igen jó ember volt; minden kivánságát teljesitette. S habár szerelem nélkül ment az idős férfihoz, de a gazdag nagybirtokos mellett kielégithette azon vágyát, hogy csilloghasson.

Fiatalabb éveiben a kis városkában ő volt az ünnepélyek és estélyeknek fénypontja. A világkiállitásokat látogatta és minden évben hol egyik, hol másik fürdőn nyaralt, feltünést keltve gazdag öltözékeivel.

Férje ezelőtt pár évvel halt meg, hátrahagyva nagy vagyonát, melyből a gyermekeit illető részen kivül is, gazdag örökség maradt reá.

Szilvesztér Lajosné, az egykor csábos Nina, most 50 év körül van, de még mindég szeret feltünést kelteni. Nem ugyan külső megjelenésével, de neve által. Hiuságának hizeleg, ha jótékonyczélu előadások után a „felülfizetők" között olvashatja nevét a lapokban, mint legtöbbet adakozóét. Vagy pedig Thalia vándor papjai — kiknek templomát buzgón látogatja, zengnek dicsériádákat a vendég szerető urnőről, kinek asztalánál gyakran részesülnek finom ételekben és kitünő italokban.

Vajjon a jólétben, pompában uszó Szilvesztérnének jut-e néha eszébe Margit? Lelke nem telik e el olykor önvaddal azért, hogy hiuságát egykori barátnőjének tönkre tette élete boldogságát!? Gondol-e most arra, hogy mig ő e szent estét boldog családi körben tölti, addig a szegény leány egyedül van szegényes szobácskájában, fájó emlékei fölött, bus gondolatokban mélyedve.

* * *

Szeretnék a szegény Margitnak költői igazság szolgáltatást nyujtani szenvedéseiért! De ő, az 50 éves leány, kinek szerető szülei a földben pihennek, kinek küzdenie kell a létfenntartásért a kihez nem közelit szeretettel senki, sem rokon, sem barát, e földön már nem fog örömben részesülni, nem fog kárpotlást találni elvesztett boldogságáért! De a Jézus, az Isten fia, ki istállóban született és szenvedésteljes földi életével példát adott a béketürésre, nem a rövid élet muló örömeivel, boldogságával kárpótolja azokat, kik békével viselik a szenvedéseket, hanem a tulvilágon, az örök hazában, az ő fénykörében készitett számukra helyet, hol igaz öröm, égi szent béke és örökkön tartó boldogság van!

Lapunk mai számához egy ív melléklet van csatolva.

Karácsony.

A keresztény világ összes templomai mellé épitett tornyokban megszólalnak a harangok s érczesen zugó, csengő-bongó szavuk az egész föld kerekségén hirdeti azon napnak évfordulóját, melyen a világ Megváltója, a szeretet örök forrása, a szegényeknek gyámola, az özvegyek és árvák pártfogója, a boldogtalanok vigasza és a kétségbeesettek utolsó menedéke: az Ur Jézus Krisztus született.

És az ércznyelvü harangok szétáradó hangjára lelki szemeink előtt ujolag feltünik a fényes csillag csodás világossága, mely az első Karácsonykor elbüvölő sugaraival a távol kelet böcseit, a mezők szegény pásztorait, a királyokat és koldusokat a betlehemi jászolhoz gyüjtötte, hogy elfeledve fényt és pompát, szegénységet és nyomoruságot, földi javaikkal külsőleg, szivük legszentebb érzelmeivel pedig belsőleg hódoljanak az emberiség megváltására elküldött isteni gyermek előtt, egyesülve az örök szeretetben, mely akkor először áradott szét az egész emberiségre a szegényes jászolból.

És mintha ujolag megcsendülne a mennyei seregek nagy sokaságának éneke:

„Dicsőség a magasságos menynyekben Istennek! és a földön békesség és az emberekhez jóakarat.“

A mennyei seregek magasztos énekét millió, meg millió ember veszi ajakára most, mikor a keresztény világ egyik legmagasztosabb, a keresztény családok egyik legszentebb ünnepét, a Megváltó születésének évfordulóját, Karácsonyt ünnepeljük.

A mint ismét a betlehemi jászolra gondolunk, a honnan a legnagyobb jó áradt szét az emberiségre, szivünk megtelik meleg szeretettel, lelkünk viszont szeretet után sóvárog s éppen ez teszi a szent Karácsonyt oly magasztossá, benn a családban éppen ugy, mint künn a társadalomban.

A családban a szülők és gyermekek, a közelebbi és távolabbi rokonok között a már is meglévő szeretet a szent ünnep közeledésére meglepő mértékben fokozódik, keresik az utat és módot, melyen egymásnak örömet és gyönyörüséget szerezhessenek.

De a szivekben áradozó szeretet nem elégszik meg csak ezzel, hanem a családon kivül a nagy társadalomban is keres magának módot és anyagot, kikre annak legalább feleslegét kiönthesse.

Felkeresi a szegényeket és elhagyatottakat, letörli ezek könnyeit, megvigasztalja az özvegyeket és árvákat, enyhiti a nyomoruságot s mindezt teszi a szeretetnagy Mesterének a mi édes Üdvözitőnknek nevében. Ezért várjuk, ezért óhajtjuk olyan sovárgóan és olyan örömteljes sejtelmek között a szent Karácsony eljövetelét.

Áldott légy tehát oh nagy nap, melyen született az emberiség Megváltója.

Áldott légy szent karácsony és hozz áldást magaddal nemcsak a családra, nemcsak egyesekre, hanem e nemzetre és az országra is. Ihlesdd meg a Kárpátok által övedzett terület különböző nemzetiségü és különböző vallásu lakóit, hogy mint egy nagy családnak tagjai egyesüljenek a szeretetben s közös erővel és egy akarattal munkálkodjanak e hazának jólétén melytől függ az egyesek jóléte is, és az országnak boldogulásán, melytől függ egyesek boldogulása is.

Töltsd el oh szent Karácsony megelégedéssel és örömmel a sziveket és lelkeket, hogy leborulva mi is örömmel zengedezhessük:

„Dicsőség a magasságos mennyekben Istennek“!

Légy áldott és légy üdvözölve oh Karácsony szent ünnepe! Szitsd és éleszd lelkünkben a hitet, a mely a küzdelmes életpályán megsegit és a nyomoráságok közepette megerősit. Juttasd eszünkbe, hogy mily hálával tartozunk a mi Urunknak és Istenünknek, a ki eltekintve a mi rengeteg bűneinktől, megváltásunkra elküldötte az Ő egyetlen szent fiát az Ur Jézus Krisztust. Áldj meg és szentelj meg minket, hogy legyünk érdemesek az Ur kegyére és az Ő szent nevét dicsérjük mindenkor és mindenha!

Oh vajha a betlehemi jászol felett tündöklő csillag ragyogó fényével elárasztaná az egész emberiséget, bevilágitana a lelkekbe és szivekbe, hogy szünjék meg a népek és nemzetek, a társadalmi osztályok és az egyes emberek között a viszálykodás és visszavonás, tünjék el a gyülölet és irigység s azok helyét foglalja el a szeretet, a tiszta, igaz és őszinte szeretet, olyan értelemben, a mint azt Ő, a mi édes Üdvözitőnk, a világ Megváltója hirdette: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat és szeresd még ellenségedet is.

Igy béke lesz a földön és az emberekhez jóakarat.

Ha meg van szivünkben az élő hit, ha él és működik bennünk a Krisztusi szeretet, akkor Karácsony szent ünnepe, pihenő nap leend az élet fáradalmai közepette s meghozza számunkra mindazon kegyelmeket, melyek a nagy évfordulóhoz füződnek.

Boldog ünnepeket!

= A magyar delegáczió megalakulása. A magyar delegáczió folyó hó 14-én tartotta meg alakuló gyülését a főrendiházban. A névsor felolvasása után elnökké *Szapáry* Gyula grófot, alelnökké pedig *Széll* Kalmánt választották meg s végül az egyes bizottságokat alakitották meg *Ugron* Gábor azt kivánta, hogy a közös miniszterek képviselők utján a magyar delegáczió zárt ülésein magyarul nyilatkozzanak, továbbá, hogy ne a magyar, hanem az osztrák delegáczió tartson előbb gyülést, hogy aztán a magyar delegáczió ülésein mindjárt reflektálni lehessen azokra a beszédekre, a melyek az osztrák delegázióban esetleg elhangzanak. *Tisza* István azt felelte Ugronnak, hogy kivánságait majd a delegázióban terjesze elő. *Apponyi* a tagságról lemondott, de azt nem fogadták el s kivánságához képest a hadügyi bizottságba osztották be.

= A magyar delegáczió első ülése. A magyar delegáczió f. hó 15-én kezdte meg tanácskozását Bécsben a Bakkgassei magyar palotában. Az ülést *Széll* Kálmán alelnök nyitotta meg igen szép beszéddel, a mely a király dicsőítésében csucsosodott ki. A beszédnek ezt a részét állva hallgatták végig. Azután megemlékezett Klotild kir. herczegnő haláláról s inditványára a részvétnek jegyzőkönyvben adtak kifejezést s erről József kir. herczeget értesiteni határozták. Ugyancsak megemlékezett elnök *Kállay* Béni haláláról is, kiben Magyarország egyik elsőrendü fiát gyászolja. *Szapáry* Gyula grófnak egy havi szabadságot adtak, *Ernuszt* Kelemen főrendiházi tag helyett *Firczák* Gyula póttagot hivták be s felolvasták az irományokat. Ezután *Burián* István közös pénzügyminiszter terjesztette elő az 1904 évi közös költségvetést, mely után a jövő hó első két hónapjában felmerülő kiadások engedélyezését kéri. Az előterjesztést *Ugron* Gábor felszólása után az albizottságokhoz utasitották. — Erre megalakultak az albizottságok. Költségvetés albizottságában elnök: *Wodiáner* Gyula, előadó *Szerb* György. Naplóbiráló albizottságban elnök: *Kussevich* Szvetozár, előadó: *Werner* Gyula. — A külügyi albizottságban elnök: *Hédervány* Károly gróf, előadó *Falk* Miksa. A pénzügyi albizottságban elnök: *Harkányi* Frigyes báró, jegyző: *Szerb* György. — A hadügyi albizottság elnöke: *Széll* Kálmán, jegyzője: *Münnich* Aurél. A tengerészeti albizottság elnöke: *Pallavicini* Ede, előadója: *Teleki* Sándor gróf. Az egyesült négyes albizottság elnöke: *Széll* Kálmán jegyzője: *Münnich* Aurél. Ülés végén *Szemere* Miklós kérdést intéz a külügyminiszterhez a görög katonai konvenczio megkötésére vonatkozólag, a mire *Burián* István azt válaszolja, hogy az erről szárnyaló hirek alaptalanok. Ezzel az ülés véget ért.

= A delegáczió négyes albizottságának ülese. Folyó hó 16 án délután három órakor a négyes albizottság *Széll* Kálmán elnöklete alatt ülést tartott, melyen a közös kormánynak adandó indemnitás került tárgyalás alá. *Ugron, Okolicsányi* és *Wilczek* Frigyes gróf szólottak a tárgyhoz és különösen a hadügyi költségvetést kifogásolták, melyet maga *Pitreich* hadügyminiszter védelmezett. A bizottság — az indemnitást — majdnem két órai tárgyalás után elfogadta — s *Miklós* Ödön inditványára utasitotta a hadügyminisztert arra, hogy az 1904. évi költségvetés tárgyalásakor terjeszszen elő kimutatást arról, — bány tiszt beszél magyarul a hadseregben.

= A delegáczió külügyi albizottságának ülese. Folyó hó 16 án délután 5 órakor a magyar delegáczió külügyi albizottsága tartott ülést, melyen *Goluhowszky* külügyminiszter terjesztette elő expozéját. A keleti kérdésről szélesebb keretek között ugyanazt mondotta, a mit a király. Helyeslésssel fogadták az expozé azon részét, mely a hármas szövetségre, az Oroszországgal való megállapodásra, a többi hatalomhoz való jó viszonyunkra és a béke fentartására vonatkozott. Megütközést keltett, hogy a kereskedelmi szerződésekről teljesen hallgatott az expozé. *Falk* Miksa inditványozta az expozé magyarra való fordittását, kinyomtatását, szétosztását és a költségvetés idején tárgyalásra kitüzését. Ehez az albizottság hozzá is járult.

= A magyar delegáczió a király előtt. A magyar országos bizottság tagjait f. hó 16-án déli 12 órakor fogadta ő felsége a Burg szertartási márvány termében, melynek közepére trón volt felállitva s e körül sorakoztak a delegátusok félkörben, mig a közös miniszterek és a magyar miniszterelnök és udvari méltóságok a trónról jobbra és balra helyezkedtek el. *Széll* Kálmán a delegáczió alelnöke tartotta az üdvözlő beszédet, melyben a delegátusok hódolatát fejezi ki s biztositja a királyt a tántorithatlan hűségről és ragaszkodásról. Megemlékezett a nyáron történt fejedelmi látogatásokról és hivatkozott a király nagy tekintélyére. A király válaszában valóságos programot adott a keleti politikáról és nagyon szigorúan elitélte a belgrádi király gyilkosságot. Ezután felemlitette a király, hogy a hadügyi költségvetés a mult évi keretek között mozog, de a gyorstüzelő ágyukra bizonyos összeg szükséges. A haditengerészetnél felmerülő költségtöbbletek személyzet szaporitására és hajók épitésére fordiatnak. Számit a delegátusok buzgalmára, hazafias belátására és szivélyesen üdvözli őket. A fogadás után a király beszélgetésbe ereszkedett megszólitásával kitüntette *Széll* Kálmánt, *Firczák* Gyulát, *Falk* Miksát, *Dániel* Gáhort, *Dániel* Ernőt, *Hodossy* Imrét, *Boigár* Ferenczet, *Láng* Lajost, *Miklós* Ödönt, *Jakabffy* Imrét s még többeket. A beszélgetés mintegy husz perczig tartott.

= A magyar delegáczió második plénáris ülése f. hó 17-én délután 3 órakor ült össze *Széll* Kálmán elnöklete alatt tanácskozásra, melynek tárgya az egyesült négyes al bizottság jelentése volt az 1904. év két első hónapjára kért indemnitásra vonatkozó előterjesztéről. *Miklós* Ödön inditványára a jelentés tárgyalását sürgősnek mondották ki s ahoz azonnal hozzá is fogtak. Az indemnitás megadása ellen *Okolicsányi* László és *Ugron* Gábor szóltak föl. Utóbbi nagy szabásu beszédet mondott, melyben leginkább a katonai politikával foglalkozott s kijelentette, hogy nincs bizalma a hadügyi kormány iránt, mert még a magán érintkezésben is kötelezővé tették a német nyelvet. *Ugron* beszédére *Jekelfalussy* Lajos altábornagy válaszolt, konkrét esetek felsorolását kéri s kijelenti, hogy a hadügyminiszter az 1904. évi költségvetés tárgyalásánál az összes felsorolt vádakra válaszolni fog. Az indemnitás megadása mellett nyilatkoztak *Hódossy* Imre, *Keglevich* István, mire az országos bizottság az indemnitási javaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta. Ezen ülésben megválasztották az egyeztető hetes albizottságot is. Még csak egy ülés lesz, melyen a ma elfogadott javaslatokról harmadszor fognak szavazni.

= A képviselőház ülései. A mult hét folyamán a képviselőház 3 ülést tartott. Egyiket f. hó 14-én, melyben a miniszterelnök s rajta kivül még tizenegy képviselő, nevezetesen *Hódossy* Imre, *Kossuth* Ferencz, *Barta* Ödön, *Kaas* Ivor báró, *Polónyi* Géza, *Lovászy* Márton, *Ugron* Gábor, *Visontai* Soma, *Apponyi* Albert gróf, *Csávolszky* Lajos és *Holló* Lajos jelentkeztek felszólalásra *Körber dr.* osztrák miniszterelnök ujabb támadása ellen. *Hódossy* Imre tiltakozott Körber azon mondásai ellen hogy az 1867 diki kiegyezés alap irányzata a monárkia egységének fenntartása volna. Ennek az állitásnak ellenkezőjét törvényeinkből fényesen igazolta. Elmondotta, hogy a kiegyezésben államiságunk és nemzeti létünk biztos alapjat látja; s ha ez nem volna lehetséges: abban a perczben elhagynók a visszatérnénk függetlenségünknek törvényeinkben biztositott, soha el nem évülő jogaihoz. Nyomban *Tisza* István miniszterelnök szólalt föl, ki elszomoritonak tartja, hogy az összbirodalom egységére törekvő czentralisztikus hajlamok, melyek már annyi veszedelmet okoztak az uralkodóknak és a monárkiának, még most is minduntalan felütik a fejüket; azok azonban, akik az egész monárkiában és igy Magyarországon is dominálni akarnak, még arra sem elég erősek, hogy Ausztriát megóvják a szétzüléstől. A katonai reformokra vonatkozólag kijelenti, hogy mindazt, amit a király nevében igértek, végre is fogják hajtani teljes becsületességgel és hűségel, és a magyar kormány nem fogja engedni azt, hogy Körber beleavatkozzék oly dolgokba, amelyek a magyar király és a magyar nemzet ügyei. *Kossuth* Ferencz, *Barta* Ödön, *Polonyi* Géza és *Apponyi* Albert a hallott nyilatkozatokkal meg vannak elégedve. Felszólaltak még *Ugron* Gábor és *Visontai* Soma, mire a következő ülés idejét decz. 18 ra állapitották meg. A decz. 18-iki ülésben az obstrukczió jegyzőkönyvi vitát provokáltak s miután a jegyzőkönyv hitelesitéséhez nem volt elég ember, az ülést fel kellett függeszteni. Azután *Perczel* Dezső ház elnök elbucsuztatta József kir. herczeg korán elhunyt leányát Klotild kir. herczegnőt s inditványozta, hogy a ház József kir. herczegnek részvétét fejezze ki, mihez a ház *Zichy* Aladár gróf, *Szederkényi* Nándor és *Tisza* István kormányelnök nyilatkozatai után hozzá is járult. A katonai javaslatok ellen *Holló* Lajos és *Madarász* József beszéltek s mikor három óra tájban a napi rendet megakarták állapitani, *Csávolszky* Lajos kifogásolta a ház határozatképességét s miután nem volt jelen annyi képviselő az ülést fel kellett függeszteni s csak este hét órafelé gyült egybe annyi képviselő, hogy a napirendet meglehetett állapitani s az ülést befejezni. A decz. 19-diki ülésben napirend előtt felszólaltak *Kossuth* Ferencz, ki Holló Lajosnak a függetlenségi párt ellen intézett támadására felelt s tiltakozott azon gyanusitás ellen, mintha ő udvari politikát követne. *Krasznay* Ferencz arról beszélt, hogy a „Magyarország“ czimü lap már becsületükben is támadja a Kossuth párt tagjait s azt irta róluk, hogy a kormány pénzén választották meg őket. A katonai vitában felszólalt *Polonyi* Géza, ki a Kossuth-párt magatartását igazolta. A párt csak akkor hagyott föl a küzdelemmel, a mikor az teljesen czéltalannak bizonyult. Beszéltek még *Lendl* Adolf és *Bartha* Miklós, utóbbi határozati javaslatot adott be azirán, hogy küldjön a ház feliratot a királynak. Ülés végén személyes kérdésben felszólaltak *Polonyi* Géza, *Buzáth* Ferencz és *Rosenberg* Gyula. Ezután a hétfői ülés napirendjére a mentelmi ügyeket tüzték ki és az ülést berekesztették.

= Előkészület a választókerületek uj beosztásához. Alig néhány napja, hogy *Tisza* István kormányelnök a képviselőházban igéretet tett a választási törvény módositása, illetve a választói jog kiterjesztése, valamint a választókerületeknek a népességi viszonyok számbavételével való uj beosztása iránti törvénytervezet előkészitése iránt, s már is az utóbbi részre nézve az első lépést megtette. Rendeletet bocsátott ki ugyanis a törvényhatóságokhoz, hogy miután az országgyülési képviselő választókerületek uj beosztása czéljából szükséges intézkedéseket a törvényhozás hozzájárulásával a közeljövőben megtenni szándékozott, az időközben előfordult mindazon átcsatolást melyet valamely községrész, illetve puszta, a vármegye valamely választókerületéből a vármegye egy más választókerületéhez tartozó községbe átkebleztetett, 30 nap alatt hozzá bejelentendő.

= vasárnapi munkasszünetre vonatkozó törvény módositása. *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényt módositani szándékozott. Az eddigi rendszer megszüntetésével minden vasárnap déli 12 óráig lennének az üzletek nyitva; julius—augusztus hónapokban pedig egésznap zárva. Az erre vonatkozó tárgyalások már folyamatban vannak és a miniszter utasitotta ezen ügy előadóját a megfelelő törvényjavaslat kidolgozására.

---

† Graef Endre
magy. kir. honvédszázados.

Pótolhatlan veszteség érte csikszépvizi idősb. Graef Andrást és családját, mert gyermekük, *Graef Endre* magy. kir. honvédszázados folyó hó 17 én rövid szenvedés után Budapesten meghalt.

Temetése nagy katonai gyászpompával f. hó 19-én történt a 17. számu cs. és kir. katonai helyőrségi kápolnából.

Az elhunyt százados özvegyet és 5 apró árvát hagyott hátra, kiknek szive a jó férj és szerető gondos apa halála miatt örökre megsebezve marad.

A Gondviselés kifürkészhetetlen rendelkezésében keresztényi türelemmel megnyugszunk, azonban fájó érzés fog el mindnyájukat, mikor a legszebb férfikorban és egy fényes pálya közepén látjuk letörve daliás szép katona barátunkat, aki e szép pozicziónak önerejéből, fáradhatlan szorgalmából küzdötte fel magát s aki előtt a legmagasabb katonai rang — kitünő képesitése alapján — nyitva állott.

Csikmegye mindenesetre gyászolja kedvelt szülöttjét, hiszen közöttünk nevelkedett, a mi sorainkból indult azon pályára, melyre nem sokan vagyódunk, de a melyen ő oly fiatalon már is szép eredményt ért el.

Kedves Endrénk nyugodjál békében!

A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

„Özvegy Graef Endréné szül. Lajpczig Paula, mint hitves, ugy a maga, valamint gyermekei: Ilonka, Bandi, Elza, Anti és Tibor és az alulirottak nevében mély bánattal és fájdalommal tudatják, hogy a forrón szeretett felejthetlen férj, illetve jó atya, fiu, testvér, vő és sógor *Graef Endre*, magy. kir. honvédszázados rövid szenvedés és a hallotti szentségek áitatos felvétele után 1903. évi deczember hó 17-én, reggel 3 órakor életének 39-ik és boldog házasságának 8-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei 1903. évi deczember hó 19-én, délután 3 órakor fognak a 17 sz. cs. és kir. katonai helyőrségi kápolnában a római kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a farkasréti cs. és kir. katonai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozatot a megboldogult lelki üdvéért 1903. évi deczember hó 21 én, délelőtti 10 órakor fog a krisztinavárosi plébánia-templomban a Mindenhatónak bemutattatni. Budapesten, 1903. deczember hó 17-én. Áldás és béke lengjen az elhunyt porai fölött! Szülők: Graef András és neje szül. Császár Anna. Testvérei: Miskolczi Mária, Graef Vilmos, Graef Berta. Apósa és anyósa: Lajpczig Antal és neje szül. Fesselhofer Anna. Sógorok: Lajpczig Antal és neje szül. Antalik Mariska, Lajpczig József, Lajpczig Imre, Graef Vilmosné szül. Szőcs Kamilla“

Mily módon volna elérhető, hogy az elemi iskolában a helyesirást a növendékek elsajátithassák?

Irta: **Lakatos Mihályné.**

Jeligé: „Irj úgy, ahogy helyesen beszélsz.“

Az elemi iskolai oktatásnak főczélja, hogy neveljen a gyakorlati életre. S ha ezt a czélt

tartjuk szemeink előtt, be kell látnunk, hogy rosz uton járunk, a mikor egy csomó érthetetlen, emészthetetlen tudománynyal akarjuk tele tömni a gyermek fejét. Nem is irja ezt elő semmiféle tanterv. Legfeljebb néhány tankönyv van olyan tónusban irva, mintha annak a ránk bizott gyermek-anyagnak okvetlen meg kellene ismerkednie a Tüzföld állat- és növényvilágával, az elefánt fogazatával; tudnia kellene: hány gyürüzetből áll a szemüveges kigyó teste, s vajjon a lótuszvirág az egy szikü növények közé tartozik-e?

Mi mindnyájan jól tudjuk, hogy ez merőben haszontalan, fölösleges. Haszontalan, fölösleges, mert elrabolja időnket, melynek minden perczét igénybe veszi a nélkülözhetlen ismeretek közlése, melyekre növendékeinknek majdan szükségök lesz.

Ezek az olvasás, számolás, szép- és helyesirás. Sajnos, az utóbbiban, a helyesirásban annyira csekély eredményt tudunk felmutatni, hogy mindnyájunknak elengedhetetlen kötelessége, hogy kartársainak rendelkezésére bocsássa mindazt, a melylyel előbbre vihetőnek gondolja a fentemlitett czélt. a gyermekek helyes irásra való tanitását.

Egyuttal ez az oka annak, hogy szerény nézetemet ezen ügyben előadjam, leirjam. Mert végtelenül bánt az a tapasztalat, hogy a 10—12 éves gyermek nem képes gondolatait leirni. S megvallom azt is, hogy nem tudom nyugodt lélekkel a tantervre háritani a felelősséget teljesen.

Igaz, hogy a nyelvtan tananyaga igen sok; különösen négy osztályra beosztva. El lehetne hagyni bátran a sok ragnak, meg különféle jelzőknek és határozóknak megkülönböztetését. Elég volna tudni a gyermeknek, hogy ez pl. jelző, az határozó stb. Valamint az összetett mondatok mellékmondatainak különféle meghatározása is elmaradhat. S a nyelvtan összes tananyagát a teljes 6 évre kellene beosztani, s én azt hiszem, hogy ez a jelenleg érvényben lévő tanterv mellett is megengedhető, ha ezt abból a czélból teszszük, hogy több időnk maradjon a helyesirással foglalkozni.

Már most megkisérlem röviden elmondani, hogyan reméllem elérni azt, hogy növendékeink a helyes irást elsajátitsák.

Tudjuk, hogy az irva-olvasás tanításánál mily fontos a hangoztatás. Ha e tekintetben kellően elő nem készitjük növendékeinket, ismerheti a betüket, de összefoglalni nem tudja. Sőt merem állitani, hogy a hangoztatás felületes keresztülvitele miatt soha sem fog a gyermek helyesen olvasni.

A helyesirást szintén a hangoztatás alapján kellene tanitani. Nem csak a kiejtés helyességére vezet a hangoztatás, hanem a gyermek hallását is fejleszti. Ha a gyermek megtanul jól hangoztatni, érzi milyen hangok fordulnak elő valamely szóban, akkor a megtanult bettükkel helyettesiteni is megtanulja a leirásnál. S mihelyt a gyermek két bettüt megtanult, mondjuk az i—t és r-et, azonnal kell vele iratni is a két hangból alakitható két szót: ir, ri. De nem a könyvből, vagy falitábláról másoltatva, hanem előmondás után. S ezt az eljárást végig kellene folytatni. Az első osztályban egyes szavakat, ritkán és csak az év vége felé rövid mondatokat. A második és harmadik osztályban még mindig ilyen formán kellene iratni. Pl. elmondok egy mondatot (A gyermek jó.) Előbb elhangoztatom az első szót. Egy tanuló irja a nagy táblán, a többi az irkába, azután a másodikat s igy tovább; folytonosan ügyelve, hogy minden tanuló figyeljen.

Sokszor megtörténik, hogy az elhangoztatott szót is rosszul irja le a gyermek, ilyenkor elolvastatom vele. De bekövetkezik az az eset, hogy ugy olvassa ki, mintha jól irta volna le, ilyenkor másik növendékkel kell kiolvastatni s észrevétetni vele a hibát, melyet nyomban ki kell javittatni. A harmadik osztályban már az előmondást néha önálló dolgozat készitése váltsa fel. Pl. az iskolában előforduló tárgyak leirása ugy, miként azt a beszéd- értelemgyakorlat alapján ismerni tanulta. Természetesen előbb el kell mondatni két-három növendékkel a leirandó gyakorlatot.

A negyedik osztályban még mindig szerepel az előmondás után való irás, valamint a hangoztatás is; különösen a hibásan leirt szóknál. Ebben az osztályban a hasonló hangzásu szók közötti különbségre nagy gondot kell forditani. Észre kell vétetni a növendékkel, mi különbség van pl. e két szó között: hal és hall, halom és hallom stb. Önálló dolgozatul rövid levelet éz leirást készittethetünk a növendékekkel.

Az ötödik és hatodik osztályos tanuló fogalmazási gyakorlatul az egyes ügyiratokat, valamint olvasmányból kivonatot készitsen. Nagyon természetes, hogy kellően elő kell reá készitení, a mennyiben az ügyiratok kellékeit vele megismertettük és tartalmát elmondottuk. A főbb pontokat a nagytáblán előjegyeztük.

Második eszköz a helyesirás elsajátitására a helyes, szabatos beszéd.

Evégből a tanitó mindenkor rövid, világos, érlhető és tiszta kiejtéssel beszéljen. Valamint tanitványaitól sem szabad elfogadnia olyan feleletet, mely minden tekintetben nem szabatos. Minden olyan feleletet, mely nem magyaros, nem teljesen hibátlan, türelmesen és következetesen ki kell javitani. Tehát nem szabad megelégednünk azzal, hogy a gyermek valamit mondjon, hanem észre kell vele vétetni, ha valamit rosszul mondott, mért mondta rosszul, s hogy kell jól mondani. Ha pedig megszokta a helyes feleletet adást, néha-néha irassuk le vele, hogy meggyőződjünk arról, vissza tudná-e adni irásban is a tanultakat.

A helyesirás tanitásának harmadik eszköze legyen az olvasás. Különösen az irásjelek helyes használatát sajátithatja el az olvasás alapján a tanuló. Ha már kezdettől fogva következetesen megkivánjuk, hogy a pontnál, vonásnál tartson szünetet, a vonásnál emelje fel hangját, a pontnál eressze le; a gyermek beszédében is alkalmazkodni fog ezekhez a szabályokhoz, s mintegy megérzi, hová kell vonás, hová kell pont.

Ezt tapasztalásból mondhatom. Előmondtam IV. osztályos növendékeimnek egy rövid leirást. A hová vonást kellett tenniök, felemeltem hangomat, a pontnál le eresztettem s hosszabb szünetet tartottam.

Alig egy-kettő kivételével oly pontosan tették fel az irásjeleket hogy csupa gyönyörüség.

Az olvasmányoknak saját szavaikkal való rövid összefoglaltatása és elmondatása, a fogalmazás előgyakorlatául tekinthető. A nagyobb növendékek készitsenek is ilyen kivonatokat a könnyebb menetü és rövidebb olvasmányokból.

A negyedik eszköz a nyelvtan. Csodálatosnak tünhetik fel, hogy ezt hagytam utoljára, de hogy az elemi iskolában a növendék öntudatosan, a nyelvtan alapján tanuljon meg helyesen irni, igen merész kivánság. Csakis nyelvérzéke alapján irhat helyesen ugy, ahogy helyesen beszél. Éppen azért nem baj az, ha „azonban" helyett „azomban"-t ir, csak ennél nagyobb hibát ne kövessen el. Nem is kell neki az ugynevezett irodalmi nyelven irni, használja csak a népies nyelvet, csak magyarosan, érthetően irjon.

De pl. a szóelválasztást, a kis és nagy betük helyes alkalmazását a nyelvtanból kell megtanulnia.

Csendes foglalkozásképpen másolást is hagyhatunk fel; gondosan ügyelve arra, hogy hü legyen.

Miután igy elmondottam, mily eszközökkel vélem elérni a kitüzött czélt, még csak az volna hátra, hogy feleletet adjak kartársaimnak arra a bizonyosan ajkukon lebegő kérdésre: „Szép, szép, de honnan vegyük az időt?"

Fentebb, a hol a nyelvtan anyagáról szóltam s annak hat osztályba való beosztásáról, az a gondolat vezérelt, hogy az igy megröviditett és igy beosztott tananyag feldolgozásához kevesebb időre lesz szükség. S minden harmadik nyelvtanórát az irásra fordithatjuk. S én megvallom, hogy télen a tornaórát is fogalmazásra szoktam felhasználni. De a nyelvtant is lehet az irással kapcsolatosan tanitani.

Gyszentmiklós 230 esztendős arányositásos pere.

Nagy jelentőségü s a csikmegyei székelységet általában, különösen pedig a gyergyó szentmiklósi birtokosokat közelről érintő s a székelynép egész életére kiható peres kérdés nyert a napokban a Kuria által is megerősitett itéletekkel végleges befejezést és megoldást.

A Gr. Lázár család az országos levéltárból beszerzett iratok tanusága szerint még az 1770. év táján követelte azt, hogy a gyergyószentmiklósi havasok osztassanak fel, mely követelése azonban akkor sikerrel nem járt, mert ezzel elutasitva lett, mit maga azon puszta tény is bizonyit, hogy a havasok azután is közös használat alatt maradtak.

E kérdésben azonban más bizonyitékok vagy okiratok nem találhatók, mint csakis egyes folyamodásook, tanuvallomási jegyzőkönyvek, feleség folyamodások, főkormányszéki leiratok, tehát véghatározatnak, vagy itélet keletkezésének nyomára jutni nem lehetett.

Azt hisszük, hogy éppen ezen utóbbi tény bátoritotta fel a grófokat, hogy a havasok megosztásának kérdésével fel ne hagyjanak, hanem azt folyton felszinen tartva, az 1871. évi LV. t.-cz. alapján ujból kérjék és kérték; sőt követeljék a havasok felosztását, mely peres ügynek tárgyalása, kiformálása és fejlesztése kisebb-nagyobb időközi megszakitásokkal 230 évnél több ideje folyván, végre az ügy és a kérdés ezen ága csak pár héttel ezelőtt nyert befejezést, még pedig a székelységre nézve a lehető legkedvezőbb eredménynyel.

Gyergyószentmiklós község közbelyeinek arányositása kérdésében a gróf Lázár család azt követelte, hogy az osztókulcs meghatározásánál nagy kiterjedésü *havasi legelői és erdői* az ők javukra vétessenek számitásba.

Ezen követelés ellen természetesen az ottani közép és kisbirtokosság tiltakozott s ugyszólva élet-halál harczot vivott.

A kérdés ütköző pontjában oly szép s a magyar judikaturának diszét és elévülhetlen érdemét alkotó itélkezések és megokolások keletkeztek, melyeket elolvasni is gyönyörüség.

A kérdés sulypontjában a két felső biróság által teljes mérvben elfogadott 1 ső biróí itélet akként érvel, hogy az 1871. évi LV. t.-cz 4. §-ában meghatározott kulcs szerint — az egyéni részesedésnél — csak a községbeli belső telkek és azokhoz tartozó vagy tartozott külső birtokok vétethetnek számitásba és nem oly külső birtokok is, melyek más községbeli egyének kezén vannak s azok az arányositás alatt álló községbeli belső birtokokhoz nem tartoztak és nem tartoznak.

Ezek alapján mondotta ki mindhárom biróság egybehangzó itéletekkel azt miszerint a gróf Lázár család nagy kiterjedésü havasi birtokai után őket közbelybeli jutalék meg nem illeti. —

Ezen itélelek lényeges befolyással vannak a kisbirtokosok közbelybeli illetményeinek meghatározására, mert ha a grófok havasi birtokai után közbelybeli illetmény állapittatott volna meg, akkor egy kisbirtokos illetménye körülbelül csak félannyi lett volna, mint most a mennyi lesz azáltal, hogy a grófi havasok területmennyisége a kulcsból kizáratott.

Vagyis a grófi havasok tulajdonosai a közbelyek fele területét kapták volna meg a székely birtokosokkal szemben, illetve mintegy 20000, (huszezer) hold közbelybeli illetményt veszitett volna el a közbirtokosság.

Ezen itéletek s az ezekben érvényre juttatott nagy elvek igen nevezetes befolyással vannak és lesznek a kisbirtokosok sorsának jobbra fordulására.

Ezen perben a tárgyaló és előadó biró Élthes Zsigmond kir. itélőtáblai biró volt s egyedül az ő érdeme, hogy ezen fontos kérdés ily igazságos és szerencsés megoldást nyert, mert az Élthes Zsigmond hosszas és fáradságos kutatásai folytán sikerült az ügynek alapos eldöntésére lényeges befolyással biró és döntő körülményeket tartalmazó régi okiratokat beszerezni.

Élthes Zsigmond kir. itélő táblai biró, a régi és uj törvényeknek alapos tudásával; a székelyföldi viszonyoknak teljes ismeretével; az ügynek lelkiismeretes és szorgalmas tanulmányozásával; minden körülménynek alapos mérlegelésével és székely jó szivének teljes melegével végezte magasztos birói kötelességét akkor, a midőn ezen kérdést a fennálló törvénynek megfelelőleg ugyan, de a székely kisbirtokosok jogainak épségben tartása mellett ekként eldotta meg.

A kisbirtokosok jogi képviselője Orel Máté ügyvéd volt, kinek az ügy ily irányban történt fejlesztése körül szintén nagy érdemei vannak.

És most nem ezen kérdésre, hanem álta lában csak annyit mondunk, hogy nekünk nem szabad a székelységet csak egy pillanatra is őrizetlenül hagyni, sőt kötelességünk őket tiszta, becsületes és meggyanusithatlan lélekkel és lelkiismerettel az idegenektől óvni és védelmezni, mert ezeknek minden lépése számitásra van fektetve s ha ez elsül, ugy elmennek innen, mintha soha itt se lettek volna.

A karácsonyi bethlehemesek.

Ceillag vezette 19. századdal ezelőtt Judeából a három királyt: Gáspárt, Melchiorost és Baltazárt a megszületett isteni Megváltó jászolához, aranyat, tömjént és mirhát hozván neki hódolatul.

Ennek az emlékét őrzi a hagyományos szokás, a falusi élet vallásos poezise, mit a nagy városok zajában hiába keresnénk. Különösen a csikmegyei róm. kath. székelynép ősrégi buzgó vallásosságának egy, mindinkább elmosodó emléke és a népköltészetnek egy élénk szinezetü virága s ódon érdekességében is az isteni eszme megtestesülésre ragadó viszfénye a mainapiglan is szokásban lévő és „Bethlehemes"nek nevezett misztérium, vagy „Bethlehemi játék, mely olyan eredetiségben, modorban, alakban és előadásban seholsem adatik mint nálunk. Magyarországon Göcsej vidékén, Debreczenben s az Alföld egyes helyein lehet ugyan töredékekot s a Bethlehemesekhez némileg hasonlitható felvonásos szindarab játékrészleteket találni, be a miénkhez hasonlót nem igen ismerünk.

A vallásos játékszereplői nálunk a következő személyekből állanak: egy huszár, egy király, egy prologus, egy angyal, Szüz Mária, Szt. József, elsőpásztor, második pásztor, harmadik pásztor, negyedik, vagyis öreg pásztor, végül egy 5 ik pásztor, a furulyás, melyet szamárnak is neveznek, minthogy a Bethlehemeseknek adott adományokat ő hordozza.

Ezen személyzet egy, rendesen fából, vagy keménypapirból összeállitott kis kápolnát, az ugynevezett Bethlehemet hordozza magával, melynek tornyában egy kis csengettyü van. Ezzel a játék alatt többször jelt adnak egyes ténykedéseknél. A kis templom jelképesi a bethlehemi istálót, melyben a jászol is szintén jelképesve van, abban a kis Jézus polyába takarva s mellette az ökör és szamár, melyek leheletükkel melegitették a hideg ellen a kisded Jézust. Abban szokták elhelyezni a pásztorok által Jézuskának nyujtott ajándékokat: a bárányt, sajtot, turót és bogláros szijat.

A személyzet öltözete az ünnepélyhez méltóan van kiállitva.

A huszár öltönye rendesen huszár ruha, fején csákóval, oldalán karddal, lábán sarkantyus csizmával.

A király ruhája a huszáréval megegyezik, csak abban különbözik, hogy a sainorzat többnyire aranyos s a csákó helyett aranyos papirból készitett koronát hord a fején s két válláról keresztbe szelos szalag csüng a hóna alá.

A prologus öltönye olyan mint a királyé, csakhogy nem oly fényes s jobb kezében szalaggal diszitett pálczát hord.

Az angyal öltözete olyan forma, mint a miniszträns gyermekeké, azon különbséggel, hogy a piros, fekete vagy kék miniszter szoknya helyett fehéret visel s fején aranyos caillogó gyöngyökkel és szalagokkal felékitett koronát. Angyalnak rendesen 10—14 éves magasabb termetü gyermekeket szoktak öltöztetni, a kik egyuttal szép csengő hangon tudnak énekelni.

A Szt. József öltönye földig érő s lehetőleg testhez álló fekete köpönyeg, mely egy fehér szalaggal van átkötve.

Mária rendesen fehér és kék szinnel váltakozó, földig alá folyó köntös van, derekán kék szalaggal s fején kék selyem kendővel és kezében olvasóval.

A pásztorok közönségesen lábaikon bocskort hordanak, testükön pásztorszür, vagy kiforditott nagy bőr bunda, (kozsók) fejükön báránybőr kucsma, kezükben nagy juhászbot, derekukon kötél és arczokon állarcz torzonborz bajuszszal s szakállal szért, hogy felismerhetlenek legyenek.

Az elősorolt személyekből megalakult bethlehemes társulat a maga falujában Karácsony napján szent misét hallgatván, megkezdi játékát s a vidékre kirándulásokat téve folytatja csaknem ujévig.

A huszárt a társulat azon hástól, melyben össze vannak gyülve, elküldik először a meglátogatni szándékolt családokhoz bebocsátási engedély és szállás kérés végett, még pedig leginkább a tehetősebb gazdákhoz, melyektől némi ajándékot is várhatnak és remélnek.

A huszár ha igenlő választ kapott megvizsgálta a társaságnak s a hol szivesen látják megkezdik ott a játékot, énekelvén a bevonuláskor:

Pásztorok keljünk fel,
Hamar induljunk el
Bethlehem városába,
Rongyos istálócskába,
Siessünk, ne késsünk,
Hogy még ezen éjjel
Ottan lehessünk,
Mi urunknak tiszteletet tehessünk.

Nem terjedünk ki részletesen az egyes személyeknek a játékközben való szereplésére s az elmondani szokott rigmusokra, mert azok többnyire ismeretesek, de a ki a fiatalságnak ezt a karácsony ünnepjein évenkint megismétlődő játékait meghallgatja, azokból könnyen kiszemelheti mindazon költészeti gyöngyöket, egészséges humort és szép nyelvészeti kincseket, melyek az egész játékban olyan pazarul vannak szétszórva.

Aztán a jól vezetett bethlehemi előadásoknál és az események megjelenitésénél nagyon komolyan viselkédnek és a szereplő személyek is átérezve a dolgot, semmi szertelenség és rendetlenség nem igen szokott előfordulni, sőt bár nálunk gyakoriak ezen játékok, de még is mindig meghatják a komoly és figyelmes szemlélőt s az erkölcsi jó hatás nem marad ki.

Fajunk konzervativismusából foly egyébként, hogy habár csak 20—30 év óta is e tekintetben némi hanyatlás észlelhető, de a bethlehemi játékok titkos jeleneteiben nyilatkozó vallásos kegyeletüket és buzgalmukat a modern és gunyolódni szerető korszellem maig nem tudta lelohasztani és népünk kebeléből kiirtani. S ha nálunk az ősi nemzeti sajátságok a modern szokásokban, a ruházatban, a dalban, a kedély világában, a lélektani jelenségekben, a divatkorságban stb, még teljesen el nem tüntek, onnan van, hogy kies keleti magyar hazaészünk ma még kevésbé lépett összeköttetésbe azon idegen országrészek lakóssival, melyek már magyar hazánk nyugatibb vidékeit átidomitani látszanak, melyek szokásainak átöröklésére fajunk különben is nagy hajlandóságot s utánzási képességet mutat.

Székely eredetiségünk tisztasága mellett tanuskodik tehát még némely ősi tulajdonságok megőrzése, mely ezen jellegző vonásnál fogva érdekességet tud még mindig nyujtani az idegen szemlélőnek.

—s—n.

Képviselőtestületi gyülés.

Csikszereda, deczember 22.

Városunk képviselőtestülete folyó hó 22-én, délelőtt 9 órától kezdődőleg rendkivüli közgyülést tartott, melynek egyik legfontosabb tárgya a lemondás folytán megüresedett főjegyzői állás betöltése volt.

Akkora érdeklődést, mely ezen alkalommal mutatkozott, rég ideje nem tapasztaltunk, a más közgyülések alkalmával a rendesen ürességtől ásitozó tanácskozási terem, ma szokatlanul megtelt sürgő-forgó képviselőtestületi tagokkal, kik között olyanok is voltak, kik évek óta nem mutatták magukat a városházán.

A szokatlan érdeklődést leginkább a jegyzői állásra pályázók személye keltette föl, kik közül egyik a város régi érdemes hivatalnoka volt, ki családja érdekében a magasabb fizetéssel ellátott rendőrkapitányi állást, a nyugdijjal egybe kötött jegyzői állással akarta felcserélni, a másik pedig egy vármegyénkbeli köztiszteletben álló családnak tagja, ki a jegyzői oklevélen kivül még gazdasági akadémiai oklevéllel is rendelkezik. Ugy az egyik, mint a másik jelöltnek tekintélyes pártja volt, kik saját emberük győzelemre juttatása érdekében a tisztesség határai között minden lehetőt elkövettek s talpra állitották még az eddig kimozdithatlan képviselőtestületi tagokat is. Ebből magyarázható meg, hogy a közgyülés olyan népes volt.

A gyülésen a választás megejtése alatt mint az alispán helyettese *Mihály* Ferencz vármegyei főjenyző, később *Ujfalusi* Jenő dr. polgármester elnökölt.

Az ülést *Mihály* Ferencz rövid beszéddel nyitotta meg, melyben hangsulyozván a megüresedett állás fontosságát, kérte a képviselő-

testületi tagokat, hogy szavazataik leadásánál járjanak el legjobb belátásuk szerint, de a város érdekeit is tartsák szem előtt. Ezután konstatálta, hogy a megüresedett jegyzői állásra a pályázat szabályosan kiiratott s ennek alapján az állásra négyen pályáztak; nevezetesen *Kovács* János városi rendőrkapitány, *Tilscher* Gyula, *Bisztricsányi* Aladár okleveles jegyzők s *Szabó* Gyula, ki jegyzői tanfolyamot hallgatott de oklevele még nincs. Felkérte a képviselőtestületet, hogy a választáshoz küldjenek ki négy bizalmi férfit. Ilyenekül kiküldettek: *Nagy* Imre, *Geczö* Béla, *Veress* Sándor és *Csedö* István.

A kandidáló bizottság tagjaiul elnöklő főjegyző a maga részéről felkérte: *Lázár* Miklóst és *Kovács* Lajost a képviselőtestület által ugyanezen bizottságba kiküldettek: *Geczö* Béla és *Bartha* Ignácz.

Arra az időre a mig a kandidáló bizottság kiküldetésében eljár, elnök az ülést felfüggesztette és a kandidáló bizottsággal visszavonult.

Egy negyed óra elteltével az elnök a gyűlést ujra megnyitván, a közgyűlés tudomására hozta, hogy a kandidáló bizottság a pályázati kérvényeket átvizsgálván a jegyzői állásra: *Kovács* Jánost, *Tiltscher* Gyulát és *Bisztricsányi* Aladárt jelölte, mint olyanokat, kik az állásra képesitve vannak a pályázati kérvényük is kellően fel van szerelve.

A kandidálás eredményének kihirdetése után a képviselőtestületi tagok egyrésze hangosan éljenezte *Kovács* Jánost, *Csedö* István képviselőtestületi tag pedig inditványt tett, hogy *Kovács* János, mint a város régi érdemes tisztviselője, ki a város ügyeivel már amugy ismretes, egyhangulag választassék meg jegyzővé. Ekkor azonban szabályszerűen aláirt szavazást kérő ivet nyujtottak be elnökhöz, ki erre a szavazást elrendelte s a szavazatok beszedésével *Lakatos* Mihály elnöklete alatt *Dávid* Lajos és *Adi* Endre dr. képviselőtestületi tagokat bizta meg.

A szavazás lezárása után elnök a gyűlést ujra megnyitván, *Lakatos* Mihály a szavazatszedő bizottság elnöke a következő jelentést tette: Beadatott összesen 42 szavazat, melyekből 2 szavazólap üres volt. A fennmaradt 40 szavazatból *Kovács* János kapott 23 at, *Tiltscher* Gyula 17-et.

A szavazatszedő bizottság jelentése alapján elnöklő főjegyző Kovács Jánost Csikszereda város törvényesen megválasztott jegyzőjének jelentette ki s tőle a hivatalos esküt nyomban be is vévén, rövid beszédet intézett hozzá, melyben felhivta, hogy kötelességeit továbbra is a tőle megszokott pontossággal teljesitse. *Kovács* János ezt megigérte s egyben megköszönte az iránta megnyilatkozott bizalmat. Az uj jegyzőt lelkesen megéljenezték.

A gyűlés további része Ujfalusi Jenő dr. polgármester elnöklete alatt folyt le a következő eredménynyel: *Susnák* Mártont és *Antal* Sándort a képviselő testület illetékesség iránti kérvényével elutasitotta, mig *Mednyánszky* Lajosnénak és kiskorú fiának az illetékességét kimondta.

Elhatározta képviselőtestület azt is, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület által kezdeményezett *Székely kiállitást* erkölcsileg támogatni fogja.

A Márkus-alap természete tisztáztatván, annak kezelésére vonatkozólag polgármesternek a mult ülésben beterjesztett inditványát fogadták el s a kezelő bizottságba három évre kiküldettek: *Gál* József és *ifj. Dávid* Ignácz képviselőtestületi tagok.

Az állatlétszám összeirására a gazdasági tanácsos mellé *ifj. Dávid* János és id. *Rancz* Ignácz küldettek ki.

Végül a Kiss Ernő vértanu tábornok szobrára 10 korona szavaztatott meg.

Országos Irodalmi Szövetség.

Nemzetünk drága kincsének, édes hazai nyelvünknek müvelése és terjesztése érdekében nemzeti irodalmunk jelenlegi elökelőségeinek és zengzetes nyelvünk ügyét szivükön viselő hazánk fiainak kezdeményezésére a fentebbi czimen egy országos egyesületet alakitottak, a melynek szent czélját. — mely az alábbi felhivásban részletesen ismertetve van — melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe s egyben kérjük őket, hogy az egyesület törekvését tőlük kitelhetőleg támogassák és pártfogolják.

A felhivás, mely irodalmunk nesztora, Jókai Mór tolából került ki, a következő:

Minden nemzetnek legdrágább kincse a nyelve

Nyelvünkben van az élet.

Mentül magasabb miveltséget ér el az anyanyelvünk, annál bizonyosabb az, hogy élünk, hogy nemzetet és hazát alkotunk

A sudaras fának nem kell bizonyitani, hogy él: lombja, virága gyümölcse bizonyit mellette.

Ilyen lombbal koronázott fa a magyar nemzt közmüvelődése: virága a költészet, müvészet, gyümölcse a lélek tápláló tudomány, mely helyesen élni és gyarapodni tanit.

Ámde ez élő fának, mely egy egész házat betakar, nemcsak a magasba kell felnőni lombos sudarával, de gyökereinek is szét kell terjedni az éltetadó földben, az egész hazában.

E tápláló gyökerek még sok rétegébe nemzetünknek nem terjedtek el. Egész néposztályok előtt ismeretlen a magyar irodalom, a mely osztályok pedig a magyar nemzet zömét, tömegét képezik.

Más nemzetek, nemcsak a nálunknál előhaladottabbak, de a hátramaradottabbak is táplálják lelkiket hazai irodalmuk termékeivel. Pedig a mi népünk is szereti, sőt müveli a költészetet. Tanu erre népdalok és népregék magával termö világa.

A vágy, a hajlandóság meg van a magyar népben az olvasásra, de az még eddig csak a ponyva irodalom termékeiben talált kielégitést.

E hiány kitöltésére vállalkozott irodalmi szövetségünk, melyhez edigelé csatlakozott 28 hazai irodalmi társaság s közreműködését felajánlotta a leglöbb tehetséges irója a nemzetnek. —

Czélunk az, hogy a költészet és hasznos tudás népszerü, érthető modorban vezetessék be a magyar nép nagy tömegébe. — Hogy otthonra találjanak iróink müvei a földmives szalmafödeles tanyájában, a kézmüves műhelyében, a gyármunkás gyülidejében, a pásztornép karámjában, a halász kunyhójában, a bányász aknájában, a hajós szárnyékában, a vadász pihenőjében és a fonókákban ugy, mint az uri lakokban.

De különös feladatunknak tekintjük azon magyar hazánkfiai között terjeszteni a magyar irodalom termékeit, kik a végvidékeken, a nemzetiségek által lakott területeken, elszigetelve tartják fenn hazaszeretetben gyökerező nemzeti lelkületüket.

Tervünk: jó munkákat adni a nép és müveltebb közönség kezébe és olcsón, hogy a lelke müvelődésére forditott filléreket senki se tekintse anyagi áldozatnak és tömeges hozzájárulás fogja biztositani a vállalat sikerültét.

Felhivásunk szól a magyar nemzethez: mindazokhoz, akiknek a magyar nyelv drága kincs Kiáltó szó ez a pusztában, de ezt a pusztát magyar nép lakja, mely szavunkat meg fogja érteni s nem hagyja biztató viszhang nélkül.

Dr. Jókai Mór.

Alapitó tag lehet az a ki legalább 200 koronát befizet a szövetség czéljaira. Rendes tagok: irodalmi és közmüvelődési egyletek évi 40 korona, irodalommal hivatásoson foglalkozó magánosok évi 6 korona tagsági dij mellett. Pártoló tag lehet bárki, ha az évi négy korona tagsági dij befizetésére kötelezi magát.

A tagok illetékül dijtalanul kapják meg a szövetség kiadványait és pedig évenkint 5—6 kötet, 6—7 ives, első rangu magyar iró tollából származott müvet. Az első sorozat első kötete Jókai Mórnak a szövetség számára most készülö BONA czimü történelmi regénye lesz. A többi müre nézve Endrődy Sándor, Ambrus Zoltán, báró Doczy Lajos, Rákosi Viktor, Gárdonyi Géza és még számos kiváló irónk ajánlotta fel közreműködését a szövetségnek.

A jelentkezések Szundy Károly szövetségi titkárhoz (Budapest, Luther-utcza 1/A. fldsz. 1.) küldendők, a pénzküldemények pedig Földes Imre szöv. pénztárnokhoz (Leszámitoló és Pénzváltóbank Budapest, Dorottya-utcza 6. szám) intézendők.

A székely iparkamara közgyülése.

Marosvásárhely, decz. 15

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara deczember 15-én d. u. tartotta meg ez évben utolsó teljes ülését érdekes tárgysorozattal.

Gyülés elején Tauszik B. Hugó elbucsuztatta Láng Lajos volt keresk. miniszterti, ki a székelység közgazdasági ügyeit sok jó akaratta intézte és üdvözölte az uj miniszterti és államtitkárt, a kiktől sokat vár a székelység. Bejelentette Sándor János székely kormánybiztos távozását is, a ki szivén fogja viselni a székelység ügyét ezután is.

Elnöki közlések során figyelmet érdemel, hogy a keresk. miniszter ujabban Breszlauer Jakabné paplanvarrót, Zulián Péter kőfaragót, Sólyom Gyula czipötalpszeg-gyárost, a székelyudvarhelyi timárok szövetkezetét, Orbán, Nagy és Tamás czipész iparosokat, Dániel József kovács és Szabó Kálmán nyomdász iparost állami támogatásban részesitette.

Tárgysorozat rendén a keresk. miniszter leirata kapcsán elhatározta a teljes ülés, hogy Szászrégenben és Gyergyószentmiklóson szabóipari, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyt és Szászrégenben czipészipari, Székelyudvarhelyt, Marosvásárhelyt és Kézdivásárhelyt bőr (timár) ipari tanfolyamok tartását hozza javaslatba, a mennyiben az emlitett városok érdekelt iparos közönsége is hozzá járul e tanfolyamok megtartásához. Megbizta egyben az elnökséget, hogy egy kerületbeli tanoncz és segédmunka kiállitás rendezése ügyében intézkedéseket tegyen. Nagy örömmel fogadta és maga részéről legkészségesebben támogatja a földmivelésügyi m. kir. miniszternek, a *székely háziipar* fellenditése tárgyában kelt leiratát, melyszerint szükségszerint anyagi támogatást nyujt a kamarának, hogy azzal a fogyasztásban is keresett háziipari czikkeknek: ta, kosár, gyékény, szalma, seprü stb. áruk termelésének fokozását és kelendőségét elősegitse. E tárgyban lendületes javaslatot terjeszt fel a további eljárásra vonatkozólag. Tárgyalta és csekély változtatással elfogadta Marosvásárhely szabad kir. város következtavám díjszabályzatát az erre kiküldött bizottság munkálata szerint. Ezzel valószinüleg gyors megoldást nyerhet ez a rég vajudó ügy. A marosvásárhelyi kereskedői tanfolyam támogatására 100 koronát szavazott meg, a magyar védő egyesület czéljait elősegiti. Az E. G. E. által kezdeményezett *Székely kiállitás* eszméjét a maga részéről is örömmel fogadta és erkölcsileg támogatja. Szakáts János, idősebb Kendoff Adolf, Szörcsey Gizella, Bajkó Anna, Mezei Juliánna és Nagy Sándor iparosok, illetve iparosnők állami támogatása tárgyában illetékes helyen előterjesztést tesz. Tudomásul vette, hogy a közös hadtereg 1904. évi lábbeli szükségletéből a székely kisiparosok 6992 pár lábbeli készitésével bizattak meg. Örömmel vette tudomásul végül a budapesti és szegedi székely bazárok ügyében tett elnöki intézkedéseket s különösen, hogy ezen buzgóság szép eredményt igér, valamint hogy a székelyföldi iparmuzeum államositása kilátásba helyeztetett.

Emlékezés András Györgyre.

Csikszereda, 1903. decz. 19-én.

1902. évi junius 29-én messze innen „Erdély" bérczes hazánk egyik kies völgyében a kincses Kolozsvár város utczáin némán csendben csak a lelkész — és a halottas koosi legenyeitől kisérve — egyszerü fekete koporsóban — visszatek egy halottat; az örök pihenés helyére, átadni az enyészetnek. Azóta ott pihen a többi nem ismert halottak között csendesen, jeltelen sirban.

Ki lehet ezen halott? a kit gyászoló sokaság nem kisér, kit a rokonok serege nem vesz körül? Kinek nincsenek barátai, ki egészen elhagyatottnak látszik? Ki iránt senki sem érdeklődik? Vagy talán a végzet fosztotta meg tőlük?

Igen! a végzet nem engedte meg, hogy az életében annyi barátot szerzett, kartársai által mindig tisztelve szeretett csikverebesi nyugalmazott tanitót, András Györgyöt az élet utolsó utján pályatársai, barátai, rokonai és ismerősei elkisérhessék.

A testileg megtört tanitó enyhülést ment keresni a gyógytudományok tudósaihoz, eltelve nagyreményekkel, bizva, hogy életerejét vissza kapva, megujult erővel tér vissza szerettei körébe, oda a hol több mint 35 éve fáradságot nem ismerő nemzeti munkát végzett.

A megrongált, elgyengült test a nehez mütétet nem tudta kibirni s az amugy is már csak tengődő élet 1902. jun. 27-én a kolozsvári közkorházban végkép kialudt.

Kedves elhalt pályatársunk, barátunk és ismerősünk, ki távol tőlünk „Kolozsvárt" a paradicsom szépségü köztemetőben, habár jeltelen sirban, de igen sok jeles férfi társaságában aluszod örök álmaidat; kinek sirját nem tudjuk könnyeinkkel öntözni, és a köteles kegyeletet hamvaid felett leróni, azt tesszük itt hosszu áldásos népnevelői működésed területén, a hol szikrázó szellemed és lelked időzik, mert itt van az közöttünk és itt fog az élni mindaddig mig tisztaló kartársaid, barátaid élnek, de tovább is mert humoros élczeid szájhagyományként fognak utodról-utódra szállani.

Nézzük mivel érdemelte ki András György elhunyt kartársunk a közelismerést, a tiszteletet és barátságot, mely öt körül vette.

1 A közelismerést kivivta páratlan szorgalmu munkássága, részrehajlatlan igazság szeretete és kitartó lankadatlan igyekezete által, melylyel az akkor még hiányos tanitói képzést kiegészitenі törekedett.

2. A tiszteletet és barátságot a részrehajlatlan igazságszeretet mellett a jóizü székely humorral párosult eszejárása szerezte meg.

A székely humor és adoma valóságos mestere volt, sokszor csipős, de a maga helyén alkalmazott megjegyzései sok kellemetlenséget vettek elejét.

Hányatott életéből szemelvényül egy néhányat felemlitek.

A mint a képezdét a 60-as évek derekán végezte Csikszentgyörgyön kezdte meg pályafutását az akkori divat szerint, mint harangozó-tanitó, majd Csikszentkirályon és Csikszentmártonon folytatta. Ezen idő alatt részt vett a marosvásárhelyi és székelykereszturi továbbá képző és torna tanfolyamokon. Néhány év alatt munkássága oly általánosan ismerettté lett, hogy az állam által segélybe részesitett verebesi iskolához meghivták és egyhangulag meg is választották. 1870-ik év már itt érte a vetés kapu sarkánál egy kis alacsony házikóban, egyik szoba az ő lakásaul, a másik tantermül szolgált, tenyérnagyságu ablaktányérokkal.

1873—1875 években, mikor az állam ugy a tanitó fizetésére, mint az iskola felépitésére szorvaszorta a segélyt oda, a hol ezt megértve, elfogadták, jelenleg is élő tusnádi Koncz István plébánossal egyet értve, — fáradhatatlanul működve államköltségen, a jelenl diszes iskola épületet felépitették, — melyben élete javát több oldalról jövő megpróbáltatások között élte le.

Élete valósággal egy háborgó tengeren evező hajóhoz hasonlit. A hajót az elmerüléstől a kormányos ügyessége menti meg. Az ő fennmaradását több izben nem a tudomány, de az igazságos lelkiérzés behatása alatt tett intézkedései tartották meg. „Felkorbácsolt kedély állapotom" kezdetü röpirata bizonyságot tesz erről.

Háromszor nősült, az 1-ső boldogság, a 2-ik kárhozat és a 3-ik értelmes házasság volt.

Hogy zaklatott életét szórakozással enyhitse, hozzáfogott a kertészethez, különösen a gyümölcsfa tenyésztés és a zöldségfélék érdekelték, nem is volt Alcsikon senkinek olyan kertje mint neki és vetélytársa — Márkusnak.

Külső gazdálkodást is folytatott, de ez kevésbé sikerült; pedig a cséplőgép 2 hétig is volt nála. Az értelmes házassággal szerzett vagyon utónaradéka a Verebesen épitett csinos ház — mely halála által sok gazda tulajdonává vált.

És most volt kedves kartárs! ki az örök boldogság képzelhetetlen örömeit élvezed, viszonzásul annak, hogy emlékedet kebleink mélyébe zártuk: Kérünk tégedet: Humoros szellemedet egyszér-egyszer bocsásd közibénk, hogy jóizü tréfáid feliidézése mellett néhány perczre feledhessük sulyos gondjainkat.

Ittes János.

Egy magyar botgyár működése.

A bámulatos magyar gyámoltalanság miatt hogy válik némelykor a magyar ipar, saját vesszedelmére, külföldi érdekeknek előmozditójává, azt ipari viszonyaink egyik előkelő tanulmányozója egyik botgyárunk működésének hivatalos adatok alapján való illusztrálásával a következő czikkben tünteti föl.

Egyik botgyárunk, névszerint nem akarom megnevezni, hiteles hivatalos adatok szerint a botokat, félgyártmányul állitva elő, egész tömegben eladja külföldre 1 és 2 filléres átlag árakon.

Nézzük most már a félgyártmányul kivitt árunak további sorsát. Az a külföldi gyáros, a ki megvette, kissé átfesti, lakkoztatja, rakat rája teljesen belső érték nélkül való fémczifrasságot, végére vasburkot; az egész anyagban, munkadijban mindenestül vajmi kevésbe kerül. Azután visszakerül a kész bot és a magyar fogyasztóközönség fizet érte, csak a legeilányabbért nem kevesebbet 1 koronánál, de igen gyakran, kivált divatujdonság czimén, 5 koronánál drágább árakat is. Még pedig ugyan jó piacz vagyunk erre a czikkre, mert egyik czellemes irónk megjegyzése szerint bottal járó nép lévén, nálunk a gyereknek is sétapálcza kell.

Vegyük szemügyre már most, hogyan alakul e czirkulusban az aktiv — passziv?! Megelőzőleg előrebocsáthatjuk, hogy már maga ez a körut, kettős szállitási költséget, esetleg, ha Ausztrián kivüli külföldtel hoz kapcsolatba, még kettős, kombinált megvámolást is okozva, a termelést drágitja, minden elkerülhetlen ok és szükség nélkül. A mi természetesen ellenkezik a gazdaságos termelés alapelvével. De vegyük tovább, ki nyer, ki veszit?! A külföldi gyáros az olcsón szerzett félgyártmány további kikészitéséhez szükséges segédanyagot és munkerőt persze maga körül szerzi, igy ezek ellenértéke már az illető külföldi nemzetgazdaság aktivuma lesz. Épp igy az illető gyáros vállalkozóimagannyeresége is, mely pedig, leszámitva a leszámitandókat, hogy jó nagy perczent lehet. Végül az üzleti nyereségek fokozódását, a vállalatok emelkedését az a külföldi államgazdaság, mint adóalapjainak szilárdulását, szintén aktivájára irhatja. Nem szabad kicsinyelni e hatást, habár számszerüleg ritkán mutatható ki. Nagyon fontos egy iparvállalat fejlődése az államgazdaságra, nemcsak közvetlen, hanem közvetve is, azáltal t. i., hogy másokat is nagyobb gazdasági tevékenységre serkent, bátorit egy jól prosperáló üzlet, igy mind többen fejlődnek köztehervisélésre képesebbekké.

Tehát: nyert a külföld magán-, nemzeti és állami gazdasági élete. És veszit?! Veszit: a gyámoltalan magyar gyáros, mert az ő munkája gyümölcsét nagyobbrészt külföldi társa szedi le, az ő vállalata pedig marad alárendelt és önállóan biztositott jövendőjü, erőteljes üzletté fejlődni nem képes. Kaparja tovább másnak a gesztenyét. Veszit: a magyar munkás, mert a továbbföldolgozás révén az árból a munkát illető rész már külföldi munkásé lesz. Pedig ez az árban kombinált munkadijnak nagyobbik fele. Veszit: a magyar fogyasztóközönség, mert ez a teljesen fölösleges kettős utaztatás, vámköltség, esetleg külföldi közvetitők szétosztó nagykereskedők költsége és nyeresége, a hosszabb forgalmi proczesszusban fokozódó reklámköltségek és már magában az egyszerü tény, hogy a boton egy gyáros helyett kettőnek kell nyerni: mind arra hatnak, hogy a magyar vevő sokkal drágábban juthat hozzá, mintha a czikkonyás utat nem tette volna meg. Végül veszit: a magyar államgazdaság, mert hiába várjuk, hogy az igy dolgozó iparvállalat föllendü ö1, megszilárduljon.

A passzivum tehát: a magyar magán-, nemzeti és állami gazdaságra hárul mindenestül, az aktivum mind a külföldé. Ez olyan világos mint a nap, mégis oly sötét, mint a szomoruság. Pedig ez csak egy czikk, a melynek magában nincs nagy jelentősége. De hozhatnék től még sok mást, visszás helyzetünknek valóságos mozaikképét. Talán kisszerűeknek tetszenek e dolgok külön-külön, de együtt, magasabb szempontból tekintve, megdöbbentő jelenséggé szövődnek.

Pedig ez a mi szomoru példánk is mily könnyen a legjobbra fordulhatna. Csak a magyar gyáros ne sajnálná a jelen esetben nevetségesen csekély áldozatot, hogy a bot teljes kikészitéséhez szükséges vajmi csekély berendezést megszerezze és munkásait csinosabb, ügyesebb munkára is kitanitsa, aztán ilyen szégyenletes vargabetük nélkül kész árukat hozzon közvetlenül forgalomba. Maga is nyerne, a közérdeket is szolgálná.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Boldog ünnepeket! ***A beálló karácsonyi szent ünnepek alkalmából munkatársainknak, barátainknak, előfizetőinknek és lapunk mindenrendü és rangu olvasóinak boldog ünnepeket kivánunk.***

— A kolozsvári egyetem és dr. Haller Károly tanár jubileuma. A kolozsvári kir. jokakadémia 1863. deczember havában, tehát ezelőtt 40 évvel nyilt meg. Ezen évforduló alkalmából nagy ünnepségek lesznek Kolozsvárt, még pedig f. hó 27-én s össze lesz kapcsolva az egyetlen életben lévő *dr. Haller Károly* miniszteri tanácsos, jelenleg is mint egyetemi tanár 40 éves tanári jubileumával. A mozgalmat a kir. jogakadémia volt növendékei inditották s az előkészitő bizottságban látjuk Molnár Sándor ügyvéd, Dobál Antal ügyvédi kamarai elnök, Benel Ferencz főügyész és Szacsvay Dénes ügyvéd, kolozsvári lakosokat, tehát mindannyian jelenleg neves, tekintélyes és vezér embereket. Az ünnepségek fénypontja mindenesetre a dr. Haller Károly egyetemi tanár elévülhetlen érdemeinek nyilvános elismerése lesz, hiszen Haller Károly a nemzet számára több generációt nevelt, a fiataláznak — mely őt

mindig rajongó szeretettel vette körül — nemcsak kitűnő tanára, hanem mindig és szakadatlanul jóakaró támogatója, sőt atyja volt s az ma is. Természetes tehát, hogy a Királyhágón innen lévő egész társadalom megmozdult, mert a mostani jogász közönség mind az ő keze alól került ki s mindenki siet a szeretett tanár irányában a hála és tisztelet adóját leróni, — mert neki minden volt és jelenlegi tanitványa hálával tartozik, kell hogy tartozzék. A rendező bizottság a többek között egy szép és kellemes meglepetésben is fogja Hallert részesiteni, amennyiben egy diszes albumot fog neki átnyujtani, melyben az akadémia és egyetem joghallgatóinak arczképei lesznek tanévenként csoportositva, elhelyezve. Ez ünnepségekre vármegyénk is meghivatott az alispánunk utján s ezentelül nagyon sokan küldötték be arczképeiket az album számára, de nincs is megyénkben egyetlen jogot végzett, itt született s működő gyökeres férfi sem, aki dr. Haller Károlynak tanitványa ne lett volna.

— **Papszentelés.** *Pellion* Ervin sepsiszentgyörgyi hitoktatót és *Lakatos* Kálmán végzett pázmánita növendéket, *Lakatos* Izra csiksomlyói képezdei tanár fiát, folyó hó 17., 18. és 19. napjain szentelte föl *Mailáth* G. Károly püspök Gyulafehérváron, házi kápolnájában papokká. Az uj papok folyó hó 27-én fogják megtartani első miséjüket, még pedig *Lakatos* Kálmán Csiklázárfalván, *Pellion* Ervin pedig Sepsiszentgyörgyön.

= **Piknik.** A közelebbről megalakulandó izraelita nőegyesület javára folyó hó 20-án, a „Kossuth“ szálló összes termeiben rendezett estély nagy számu intelligens közönség jelenlétében minden tekintetben fényes és kiváló eredménynyel zajlott le. A már nyolcz óra tájban sűrűen érkező vendégeket *Bellák* Lipótné, *Wender* Dávidné, *Friedländer* Lajosné, *Groszmann* Ödönné, *Barta* Sándor, *Borsai* Mór, *Fried* Samu és *Wender* Dávid védnökökkel élükön a rendezőség tagjai a legudvariasabb figyelemmel és elkötelező szivességgel fogadták, annyira hogy még azok is, kik az összegyült szép társaság tagjaival nem voltak ismeretségben, rövid idő alatt egészen otthonosan találták magukat. A mig a közönség nagyobb része begyült a Ráduly B. Árpád jól szervezett zenekarának hangulata nótái szorakoztatták a korábban érkezteket, kiknek azonban kellemes meglepetésül szolgált a leginkább művésziesen dolgozott kézi munkából álló tombola nyereményekből izlésesen rendezett kiállitás, a mely ugyancsak érdemes volt a megtekintésre. Később asztalok mellé telepedett a társaság és kitünő étvágygyal fogyasztotta a gazdag hideg büffésből csinos és szép ifju hölgyek által kiszolgált jó izü ételeket és kitünő csemegéket. A vacsorát kedélyes tánczmulatság követte, melyet azonban a kitünően rendezett tombola, mintegy másfél órára félbe szakitott. Az egész közönség kiváló érdeklődéssel és nagy figyelemmel kisérte a sorsolást s a szerencsés nyerők igazán örültek a csinos, szép, és értékes nyeremény tárgyaknak. Tombola után a táncz kedvelő fiatalság ujólag tánczra perdült és igaz magyaros jókedvvel ropták a tánczot a hajnali órákig. A csendesebb természetüek asztalok mellé telepedve élénk társalgás között töltötték az időt, mindaddig amig a keleti égbolton megjelenő hajnalpir a hazatérésre intett. A morális sikernek az anyagi eredmény is megfelelő volt. A mint értesültünk a bevétel megközelitette az ezer koronát, melyből több mint hatszáz korona jutott a jótékonyczélra.

— **Törvényhatósági közgyülés.** Hogy a rendes őszi közgyülés után beérkezett ügyek mégazon évben elintézést nyerhessenek, törvényhatóságunk minden év végén rendkivüli közgyülést szokott tartani. Az évzáró közgyülés ez alkalommal deczember 29-én, az azon előadandó tárgyak előkészitésére pedig az állandó választmány ülése a megelőző napon fog megtartatni. Mindkét ülésre a meghivók már szét küldettek.

— **Kinevezés.** A csikszeredai kir. törvényszék elnöke ezen törvényszékhez *Kovács* Márton napidijas szolgát III-ad osztálya hivatalszolgává nevezte ki.

— **Segédjegyző választás.** Gyergyószentmiklós községben Simon Endrének várhegyi körjegyzővé lett megválasztásával a segédjegyzői és egyuttal anyakönyvvezető helyettesi állás üresedésbe jővén, arra a képviselőtestület egyhangulag, három pályázó közül Máthé László okleveles jegyzőt választotta meg.

— **Névmagyarositás.** Strul Móricz gyergyótölgyesi lakos kérésére a belügyminiszter megengedte, hogy vezeték neve „Szalai“-ra átváltoztassék.

— **Határsértés.** A szomszéd romániai alattvalók által gyakran elkövetett határsértések száma ismét egygyel szaporodott. A mostani tény nem a határjelek megrongálásában nyilvánult — a mi nem ritka — hanem terület foglalásban, a mennyiben a Csikvármegye tulajdonát képező Veresviz melletti területen jókora hosszuságu utat épitettek s azt használatba is vették. Ezzel ismét egy diplomácziai jegyzék váltásra adatott alkalom, melynek azonban ránk nézve nem igen szokott kielégitő eredménye lenni, minthogy a román kormány a tényállást nem szokta a maga valóságában bemutatni, hanem a maga javára magyarázza.

— **Tanitói gyülés.** A Csimegyei Ált. Tanitó Egyesület „Csiki Köre“ nek rendes évi közgyülése *Lakatos* Mihály elnöklete alatt f. hó 19-én, itt városunkban, az állami elemi iskola helyiségeiben tartatott meg. A gyülés lefolyásáról szóló részletes tudósitást helyszüke miatt csak lapunk jövő számában adhatjuk közre.

— **A csikszentmárton—csekefalvi jótékony nőegylet.** Vármegyénk egyik legzsengébb, de legmagasztosabb eszméket hirdető egylete mozogni kezd s csendesen indul ama tövises uton, mely a legszebb eszmék megvalósitásához vezet. Hiszen találhat e szebb működési terrenumot valaki, mint a minőn a csikszentmárton—csekefalvi jótékony nőegylet hivatva van az elemi csapások, inség, nyomoruság által sujtottak, munkaképtelen szegények, szegény tanulók, árván maradt siró gyermekek és támasz nélküli özvegyeknek a szenvedésekben megenyhülést, a szomoruságban vigasztalást és az inségben segitséget nyujtani. Szegény társadalmunk telitve van ugyan mindenféle önkéntes és önykéntelen teherrel, fokozott erővel kuszik-mászik előre, csak hogy valamiképp a czivilizáczió zónáján belül maradjon, folyton helyezi letétbe azon tőkét, melynek hasznait soha sem fogja élvezni, s ezért alig lehet rossz néven venni tőle, hogy épen arról feledkezik meg, a mi legelső kötelessége volna, t. i. a szegény ügy felkarolása s ezzel kapcsolatosan a bünnek és társadalmi sülyedésnek megakadályozása. Örömmel üdvözöljük e zsenge egyletet, mely az üdvös czél érdekében a tett mezejére lépett s elültette a jótékonyság fáját, melynek zamatos gyümölcse sok szenvedőnek van hivatva enyhülést szerezni. — A folyó hó 13-án összeült választmány e tél folyamán 2 hetenkint társas összejövetelek, filléres estélyek és egy mükedvelői előadással összekötött nagyobb szabásu tánczmulatság megtartását határozta el s e czélból egy vigalmi bizottságot választott, mely a filléres estélyeket fogja rendezni azoknak művészi szinvonalát elvetve, zeneszámokról, szavalatokról, magányjelenetekről, felolvasásokról, szórakoztató társasjátékokról, kissebb vigjátékok előadásáról és jux-tombola játékokról fog gondoskodni. Az egylet az első filléres estélyt Sylveszter estéjén tartja igen változatos műsorral a melyre a nagyközönség szives érdeklődését már most felhivjuk azon előzetes megnyugtatással, hogy a vigalmi bizottság, minden egyes tagjának egyéni tehetsége és müzilése az estély sikerére legnagyobb garancziát nyujt. — A filléres estélyek műsora a meghivókon nem közöltetik, azonban az estélyeken külön műsorral szolgál a vigalmi bizottság. Részünkről a nemes ügyhöz méltó sikert kivánunk.

— **A felvételi feltételek emelése a gazd. tanintézetekben.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter a m. kir. gazdasági tanintézetek részére kiadott szervezeti, rend és fegyelmi szabályzat 4. § át, mely felvételi előképzettség gyanánt a VI. középiskolai osztály elvégzését irja elő, oda módositotta, hogy 1904. évi október hó 1-től kezdve, csak a VII. gimnáziális, vagy a VII. reáliskolai osztály, vagy a felsőbb kereskedelmi iskola egész tanfolyamát végzett tanulók vétetnek fel a m. kir. gazdasági tanintézetek I só évfolyamára.

— **Katonák mint tüzoltók.** A kolozsvári tüzoltóság parancsnoka Klobucsár altábornagyhoz a honvéd főparancsnokság adlátusához átiratott intézett, a melyben kéri, hogy a katonákat gyakoroltassa be a tüzoltásba. A czél az volna, hogy a katonákat ne csak mint nyers erőt lehessen fölhasználni, hanem hogy önállóan is tudjanak müködni. Klobucsár altábornagy azt válaszolta, hogy már foglalkozott ezzel a tervvel, melynek megvalositásához valószinüleg már a tavaszszal hozzáfognak.

— **Egy nagyobb szabásu hid épitése.** A kereskedelmi miniszter az 1904 év tavaszán az állami kezelésbe vett brassó — ojtoztaploczai utszakasz Kászon—Csikszentimre határában lévő 53 számu Oltbidat teljesen szilárd anyagból ujra épiteni tervezte s arra 15006 kor. 24 fillér költség összeget engedélyezett. A munkálat kivitelének biztositására a versenytárgyalást e hó 30-dik napjára tüzte ki a csikszeredai államépitészeti hivatal irodájába, hova a zárt ajánlatok addig beadandók lesznek, az ajánlathoz pedig 5% bánatpénz, illetve annak az adóhivatalnál való letételét igazoló pénztári nyugta lesz csatolandó. A müszaki müveletek nevezett épitészeti hivatalnál tekinthetők be.

— **A „Jövendő.“** 1903. évi deczember hó 20 diki számának tartalma: *Tisza* István szerencséje. Csillagok. A könyvet vásárló magyar. Hajnali beszélgetés. Baltersen királya. A musse. Mese a nőismeretről. Az állam az egyén ellen. Ellenségek. A királynő a Ragshild szigeten. Nyomor. Háboru és béke. Világitó szerves lények. A villanyosság a mezőgazdaságban. Az igazató. A IX. Szimfonia Novelli rossakedvü. A kitünően szerkesztett tartalmas lap előfizetési ára: félévre 6 korona, egy hónapra 1 korona. Előfizethetni a „Jövendő“ kiadóhivatalában Budapest, Honvéd-utcza 10. sz.

— **Hangulatos őszi tájkép.** Egy igazán valódi művészi ecsetre valló gyönyörü festmény van a Szvoboda Testvérek könyvkereskedésének kirakatában. Egy hangulatos őszi tájkép, komor felleges égboltozat mellett az elé elé csillanó őszi napsugár halványan világitja meg a sárguló lombokat és az ékét és diszét vesztett szikla szorost, mely csendes magányával előre hirdeti, hogy a nagy természet nem sokára pihenni tér. A művészi festmény készitője Kovács Károly festőművész, ki pár évvel ezelőtt a müncheni festő akadémia növendéke volt s jelenleg Ipolyságon tartózkodik. A gazdagon diszitett keretbe foglalt gyönyörü tájkép, melynek állandóan sok nézője van, eladó. Árát meglehet tudni a Szvoboda Testvérek könyvkereskedésében.

— **Karácsonyi székely-bazár Szegeden.** A szegedi Székely-Társaság deczember 15 én a székely nép- és háziipari czikkekből karácsonyi vásárt létesit. A tárgyak rendkivül érdekesek és változatosak. A varottas, szőttes, s különféle fa-, gyékény-, tapló-, szalmaáruk, gyermekjátékok, anyagáruk s más különösségek már megérkeztek, melyek iránt rendkivül nagy érdeklődés mutatkozik nemcsak Szegeden, hanem a vidéken is. Molnár Dániel makfalvi székely paraszt remek állatszobrait például állandóan nagy közönség szemléli a kirakatokban, melyeket annak idején maga Fadrusz János szobrász is páratlanoknak nyilvánitott. Ha a szegedi példát a tavalyi debreczeni és aradi jó példákkal hazánk többi nagy városai utánoznák, a székely ügy egy hatalmas lépéssel előbbre jutna.

A magyar könyvtár novemberi sorozata folytatja e kitünő vállalat uj Molièrejét, melyből ezuttal a nagy vigjátékiró egyik legmulatságosabb darabját. A képzelt beteget kapjuk. (356—7. sz.) Bocquelin mester a remekét, mely nálunk is egyike az ő legsürübben előadott müveinek, Váradi Antal forditotta le pompás zamatossággal és a verses helyeken a nála megszokott bravurral. A magyarázó jegyzetek felölelnek mindent, amire az olvasónak szüksége lehet. — A 358. sz. egy nálunk még eddig alig ismert ujabb franczia elbeszélőt mutat be: Edmond Harancourt-t, aki a legérdekfeszitőbb mese-szövést a legfinomabb lélektani rajzzal tudja egyesiteni. A füzetben foglalt elbeszélések elseje, a „Léghajón“ czimü, egyike a modern franzia irodalom legszenzácziósabb novelláinak. — Ezuttal a magyar irodalom is forditással van képviselve: a szerkesztőségnek ugyan is az a kitünő ötlete támadt, hogy leforditassa II. Rákóczi Ferencz autobiografikus Vallomásait latinból. E Vallomások, melyeket 1876-ban adott ki az Akadémia, Kajlós Imre ez átültetésében bizonyára egyik legértékesebb művét fogják tenni a M. K.-nak. A forditás csak az érdekesebb részekre terjeszkedik ugyan ki, de ezeket lehetőleg teljesen adja. A most megjelent füzet az autobiografiának 1703-ig terjedő szakaszát tartlmazza, tehát Rákóczi gyermek- és ifjukorát. — A „M. K.“ egy-egy száma 30 fil.; — kapható minden könyzkereskedésben. Teljes jegyzékkel az eddig megjelent számokról készséggel szolgál a kiadóczég: Lampel Róbert (Wodiáner F. és fiai) Budapest, Andrássy-ut 21.

CSARNOK.

Két szál virág.

Regény. — Irta **Balás Béla.**

S ezen részben tréfás, részben komoly, sőt kissé nyers szavak után kezét nyujtotta a vegyes érzelmekkel távozó ifjunak s miután még egy fájdalmas pillantást vetett a pamlag sarkának neki bujó s hatalmas zokogásba fogó Ágnesra, — elment.

Azonban a kapuban majd elütötte Mariska ugy szaladt haza, kezében egy levéllel. Megis fogta a kezét Józsinak s nógatta:

— Gyere vissza, Hurka (igy hitták Józsit gyermekkorában hosszu vékonysága miatt) — gyere vissza, most már kollégád leszek, fölvettek a kolozsvári államiba.

De jöhetett volna Józsira most a világ minden hire, ujságja, nem oszlatta volna el lelke mély bánatának, sötét fellegének még a porszemét sem.

De nem is istálta Mariska, hanem bosszusan és gunyosan lóditotta el a megkapott kezet: — Ejnye, majom! még nem is örül. Tán szájbavertek, hogy ki vagy készitve? ! Nahát járj isten hirével!

S azzal beszaladt. Józsi ur meg igen-igen nagy keserüséggel és gyászszal haza mene.

— Drága Józsim, édes Józsim, jaj, mi lelt? Jaj mi lelt? Édes jó istenem, ne ijessz meg! Ló ruga-e meg, mi-e? Szólj, édes kicsi fiam, vagy tán szólni sem tudsz? Juczi, szaladj a doktor urhoz, mondjad, a hol kapod, haldokló mellől is jöjjön ide! Józsim, édes Józsim, szólj már, ne vedd el egészen a szivemet...

— Méh mart meg!

— Adta kölyke, de megijesztettél! Juczi, gyere vissza! — kiáltotta a Józsi anyja. — Hiszen ez meggyógyul, a mig megházasodol.

— Nem házasodom meg én soha! — mondta Józsi, igen erősen elkeseredve. Kár volt születnem is.

Az anya nem ijedt meg. Gyakorta szokott Józsi ur összezörrenni Ágnessal. — Érzékeny mindakettő. Innét a nagy elkeseredés. De bezzeg a hivatalos vizsgálat ennél sokkal terhelőbb adatokat deritett ki egy óra mulva.

Átment ugyanis a jegyzőné Cseregékhez, a hol, miután résztvett azon való nagy örömükben, hogy Mariskát felvették a kolozsvári áll. tanitónőképző intézetbe, elkezdette kérdezni, hogy mi történt Józsival, hol van Ágnes, stb.

Erre elbeszélték.

Mariska pedig ezalatt, miután nem lehetett Ágnest reá venni, hogy kijöjjen a vendégszobából, bement hozzá.

— Kis Ágneskám, kelj fel szivem, halld a nagy ujságot, felvettek Kolozsvártt.

Gondolta Mariska, hogy az elébb, ha nem is szaladt ki, mert nem tudta, mivel akarja meglepni, most kimondván a rettenetes nagy hirt, ugy ugrik fel, mintha villám érte volna.

De ime, csendesen emelkedik föl, nyakába borul testvérének s uj, erős zokogásba tör ki, miből csak e szavak szakadoznak ki:

— Oh, istenem, hát... ilyen... ilyen árva leszek, ... még ez is! ... Méééé... ez iiis ... büm ... büm ... büüüm ... — és most már nagy jajszóval kezdett sirni. Mariska méltatlankodva fakadt ki:

— Mit! Még nem is örülsz? Tudod, mi leszek? Tanitónő. Önálló és kenyérkereső. — Most pedig megyek Adél kisasszonyhoz, leendő kartársnőmhöz. Pá, kicsike! — s fölkelt.

De Ágnes is fölkelt.

— Én is megyek ...

— Hová?

— Nem, nem Adél kisasszonyhoz. Az én utam másfelé vezet ...

És most nem szólt arról, hogy mi a szándéka. Virágával a méhek közé menni. Jaj, de nagyot is nevetett volna Mariska, ha hallja, vagy látja vala ezt. Mert ő már okos leány volt. De ez a szegény Ágnes hasadásig szerelmes szivével mit tudott arról, hogy a halál nem játék s hogy méhesben, csupán akaratból nem lehet meghalni!

A házból az oldalajtón együtt mentek ki.

A szülők el is felejtették őket, meg gondolták is, hogy most szintén el van egymásba merülve a két angyaltestvér.

A két leány a csodálatos szépségü rózsafához ment együtt. Ott Ágnes megállt és szólt:

— Nem megyek tovább. Pá!

— Pá, kicsikém, utaink elválnak és gyorsan ellebent s a csikorgó kis rácsos kapu becsapódott mögötte.

Ágnes egyedül állt rózsája mellett.

A nap alkonyodott. — A virágok levelei élénkebb zöld szint kaptak. Szirmaik ragyogtak a tünő napfényben s tikkadt szájuk hüs csseppekre epedve nyilt tágra.

Gyönyörü juniusi délután volt. A levegő illattal és madárcsicsergéssel tele. A világ zöld és tarka szinekkel bevonva.

Ágnes bódultan állt rózsája mellett. De szive szomoru volt. S a hüs cseppet váró virágokra forró könycseppjei hullottak — öntözőül.

— Edes rózsám, szép rózsám, leszakitalak, de ... — elfojtotta szavait a zokogás és — leszakitotta a rózsát. S most már kirekedt észszel sietett hátra a méhesbe.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

Eladó

Csikszeredában a Mikó-utczában egy szépen fásitott jó fekvésü **belsőség.** Értekezhetni **Kertész Istvánnál,** Csikszereda.

1505. sz.—kj. 903.

Hirdetmény.

Csikmadaras határában talált egy darab két éves sárga (homlokán csillag) gazdátlan **csikó, 1903. decz. 28-án** nyilvános árverésen a községházánál eladatni.

Csikmadaras, 1903. decz. hó 8-án.

A községi elöljáróság.

866—903. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1903. évi 7018. polg. sz. végzése folytán dr. Zakariás Manó ügyvéd által képviselt Gyertyánffy L. és Fia czég végrehajtató részére Szebeni Albertné csikszeredai lakós végrehajtást szenvedő ellen 36 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1054 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbiróság 1903. évi V. 963/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartása határidőül **1903. évi deczember hó 31-ik napjának d. u. 4 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt ingók és pedig házibutorok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulaszszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszeredán, 1903. évi deczember hó 5. napján.

Keresztes Gyula,
kir. birósági végrehajtó.

Kereskedő urak figyelmébe!

Első és hátulsó

bolti pudlik

olcsón eladók.

Mánya József Csikszereda.

Pályázati hirdetmény.

Csiktaplocza községben a lemondás folytán jövő év január 1-től kezdődőleg megüresedett **községbábai** állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen 60 korona évi fizetéssel s a vármegyei szabályrendeletben megállapitott látogatási dijak szedhetésével járó állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérésüket folyó évi **deczember hó 29-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezett kérések figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás 1904. évi január 1-én elfoglalandó lesz.

Csiktaplocza, 1903. decz. 15

Tiltscher Gyula, h. jegyző. **Gegő István,** biró.

Arverési hirdetmény.

A kászonjakabfalvi közbirtokosság tulajdonát képező „nagysaroktöve" nevü erdőrészben földmivelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának 44721/903 számu rendeletével megadott engedély alapján, felmérés szerint 72 46 k. holdon megbecsült 5840 m³ gömbölyü luczfenyő haszonfa és 1654 m³ kizárólag veres fenyő tüzifa 13178 korona 80 fillér (azaz tizenháromezer százhetvennyolcz korona 80 fillér) kikiáltási árban Kászonjakabfalva község házánál **1904. évi január 26-án** megtartandó nyilvános árverésen szó és zárt irásbeli ajánlatok mellett a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

A kikiáltási ár 10 %-a bánatpénz képen az árverést vezető bizottsághoz leteendő.

Az irásbeli zártajánlatok szintén 10% bánatpénzzel, vagy megfelelő óvadékképes értékpapirral látandók el és abban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek a Kászonjakabfalvi elöljáróságnál megtekinthetők.

Kászonjakabfalva, 1903. deczember hó 16-án.

Welt Ignácz, birt. elnök.

853/1903. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbiróság 1903. évi Sp. I. 405. számu végzése következtében dr. Nagy Béni ügyvéd által képviselt Barcsay Dénes csikszeredai lakós javára Csedő Domokos és neje csiktaploczai lakosok ellen 536 korona 31 fill. s jár. erejéig 1903. évi augusztus hó 22-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján letoglalt és 782 koronára becsült következő ingóságok u. m.: házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek csikszeredai kir. járásbiróság 1903. évi V. 993/2. számu végzése folytán 536 kor. 31 fill. tőkekövetelés, 500 korona után 1903. julius 20 tól járó 6% kamatai 36 kor. 31 fill, ennek 1903. évi julius hó 24. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 72 kor. 48 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Csiktaploczán leendő eszközlésére **1903. évi deczember hó 28-ik napjának** d. e. 11 **órája** határidőül kitüzetik és abbóz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén, becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták a azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredán, 1903. évi deczember hó 8-ik napján.

Ábrahám Márton, kir. birósági végrehajtó.

Gyergyószentmiklós községben

a tőtéren (piaczon) álló **Romfeld-féle emeletes ház,** melyben lakószobáknak, kereskedéseknek, vendéglő- és kávéháznak alkalmas **helyiségek** vannak, azonnal haszonbérbe kiadó, esetleg örökáron eladó. A feltételekről értekezhetni **Dömsödy Zoltán** m. kir. főerdészszel, Gyergyótölgyesen.

1—3

Szám 15580 903. tkvi.

Hirdetmény.

Csikdánfalva község 85. és 708 valamint Csikmadaras község II. rész 229 számu tlkvi birtokszabályozás következtében átalakitott s ezzel egyidejüleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1868. évi XXIX. t.-cz az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. évi XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendeli az 1892. XXIX. törvényczikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatosittatott.

Ezen körülmény azon felhivással tétetik közzé,

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján ideértve §§-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a a. pontjában foglalt kiegészitéseit és valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 17. §. és az 1891. évi XVI t.-cz. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX, t.-cz. 22. §-a alapján eszközölt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetöket hat (6) hónap alatt vagyis **1904. évi január 1-től 1904. junius hó 30-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mivel ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után inditott törlési kereset annak a harmadik személynek a ki időközben nyivánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve ez utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészitéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással kivánnak élni, irásbeli ellentmondásaikat hat (6) hónap alatt vagyis **1904. évi január hó 1-től 1904. évi junius hó 30-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen megnem hosszabbitható záros határidő eltelte után ellentmondásaik figyelembe vétetni nem fognak.

3. Hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakitása tárgyában tett intézkedések által — nem különben azok, kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kivül az 1892. XXIX t.-czikk szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889 XXXIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják — e tekintetben felszóllamlásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat (6) hónap alatt, vagyis **1903. évi január hó 1-től 1904. évi junius hó-ig** nyujtsák be, minthogy az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az átalakitáskor közbejött téves bevezetésekből származó bárminemü igények jéhiszemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesithetik, az emlitett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat novezett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatja meg.

Végül figyelmeztetnek mindazon felek, kik a hitelesitó bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerü másolamásolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtatnak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Csikszeredán, 1903. deczember 5-én.

A kir. tszék, mint tlkvi hatóság.

Geczó Béla, kir. törvényszéki biró.

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, miszerint boldogult atyám, Klencsár Gyula elhalálozása folytán a

könyvkötői üzletemben

semmi névvel nevezendő változás be nem állott s azt ezután is ugy mint eddig, tovább vezetni fogom.

Midőn tehát a mélyen tisztelt közönségnek az eddig irántunk tanusitott szives pártfogásáért köszönetet mondok.

Kérem ezutánra is szives jóindulatu pártfogásukat és igérem, hogy ezutánra is azt kiérdemelni kötelességemnek fogom elismerni.

Tisztelettel:

1 3 **KLENCSÁR VIKTOR,** könyvkötő.

Zongorák, pianinok, hármoniumok és czimbalmok

GYÁRI ÁRON

részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek bérbe kiadatnak.

Hangolást és javitást ugy helyben, mint vidéken elfogad és pontosan teljesit

Triska I.

Erdély legnagyobb zongora-raktára,

KOLOZSVÁRON, Sétatér-utcza (saját ház).

Pontos kiszolgálás hangszerekben

Fényképészeti felvételeket

elfogadok mindenféle nagyságban, u. m.: **mell-, kabin-, csoport- és családképek** felvételét, továbbá **arczképek nagyitását** ugy helyben mint vidéken. — Kivánatra felvételeket házaknál is eszközlök jutányos és szolid árak mellett. — Elvállalok még **czimer-** és **czégtáblák** festését is. — A mélyen tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok tisztelettel:

SIMON MIHÁLY fényképész és szobafestő,

CSIKTAPLOCZÁN.

Kézdivásárhelyi Welnreiter Gy.-féle jó és tiszta kezelésü üveges korona sör és finom tea-rum kapható özv. Karácsony Jánosné üzletében (piacztér), hol még előfizetni és megrendelni lehet mindenféle **napilapot is.**

Kereskedő urak figyelmébe!

Első és hátulsó

bolti pudlik

olcsón eladók.

Mánya József Csikszereda.

Pályázati hirdetmény.

Csiktaplocza községben a lemondás folytán jövő év január 1-től kezdődőleg megüresedett **községbábai** állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen 60 korona évi fizetéssel s a vármegyei szabályrendeletben megállapitott látogatási dijak szedhetésével járó állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kéréseiket folyó évi **deczember hó 29-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezett kérések figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás 1904. évi január 1-én elfoglalandó lesz.

Csiktaplocza, 1903. decz. 15

Tiltscher Gyula, h. jegyző. **Gegő István,** biró.

Arverési hirdetmény.

A kászonjakabfalvi közbirtokosság tulajdonát képező „nagysaroktöve" nevü erdőrészben földmivelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának 44721/903 számu rendeletével megadott engedély alapján, felmérés szerint 72/46 k. holdon megbecsült 5840 m³ gömbölyü luczfenyő haszonfa és 1654 m³ kizárólag veres fenyő tüzifa 13178 korona 80 fillér (azaz tizenháromezer százhetvennyolcz korona 80 fillér) kikiáltási árban Kászonjakabfalva község házánál **1904. évi január 26-án** megtartandó nyilvános árverésen szó és zárt irásbeli ajánlatok mellett a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

A kikiáltási ár 10 %-a bánatpénz képen az árverést vezető bizottsághoz leteendő.

Az irásbeli zártajánlatok szintén 10% bánatpénzzel, vagy megfelelő óvadékképes értékpapirral látandók el és abban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek a Kászonjakabfalvi előljáróságnál megtekinthetők.

Kászonjakabfalva, 1903. deczember hó 16-án.

Welt Ignácz, birt. elnök.

853/1903. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbiróság 1903. évi Sp. I. 405. számu végzése következtében dr. Nagy Béni ügyvéd által képviselt Barcsay Dénes csikszeredai lakós javára Csedő Domokos és neje csiktaploczai lakosok ellen 536 korona 31 fill. s jár. erejéig 1903. évi augusztus hó 22-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján letoglalt és 782 koronára becsült következő ingóságok n. m.: házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek csikszeredai kir. járásbiróság 1903. évi V. 993/2. számu végzése folytán 536 kor. 31 fill. tőkekövetelés, 500 korona után 1903. julius 20 tól járó 6% kamatai 36 kor. 31 fill, ennek 1903. évi julius hó 24. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 72 kor. 48 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Csiktaploczán leendő eszközlésére **1903. évi deczember hó 28-ik napjának d. e. 11 órája** határidőül kitüzetik és abhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén, becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredán, 1903. évi deczember hó 8-ik napján.

Ábrahám Márton, kir. birósági végrehajtó.

Gyergyószentmiklós községben

a főtéren (piaczon) álló **Romfeld-féle emeletes ház,** melyben lakószobáknak, kereskedéseknek, vendéglő- és kávéháznak alkalmas **helyiségek** vannak, azonnal haszonbérbe kiadó, esetleg örökáron eladó. A feltételekről értekezhetni **Dömsödy Zoltán** m. kir. főerdészszel, Gyergyótölgyesen.

1–3

Szám 15580 903. tkvi.

Hirdetmény.

Csikdánfalva község 85. és 708 valamint Csikmadaras község II. rész 229 számu tlkvi birtokszabályozás következtében átalakitott s ezzel egyidejüleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1868. évi XXIX. t.-cz. az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. évi XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendeli az 1892. XXIX. törvényczikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatositatott.

Ezen körülmény azon felhivással tétetik közzé,

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján ideértve §§-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a a. pontjában foglalt kiegészitéseit és valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 17. §. és az 1891. évi XVI t.-cz. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX, t.-cz. 22. §-a alapján eszközölt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetöket hat (6) hónap alatt vagyis **1904. évi január 1-től 1904. junius hó 30-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mivel ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után inditott törlési kereset annak a harmadik személynek a ki időközben nyivánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve ez utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészitéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással kivánnak élni, irásbeli ellentmondásaikat hat (6) hónap alatt vagyis **1904. évi január hó 1-től 1904. évi junius hó 30-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen megnem hosszabbitható záros határidő eltelte után ellentmondásaik figyelembe vétetni nem fognak.

3. Hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakitása tárgyában tett intézkedések által — nem különben azok, kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kivül az 1892. XXIX t.-czikk szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889 XXXIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják — e tekintetben felszóllamlásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat (6) hónap alatt, vagyis **1903. évi január hó 1-től 1904. évi junius hó-ig** nyujtsák be, minthogy az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az átalakitáskor közbejött téves bevezetésekből származó bárminemü igények jéhiszemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesithetik, az emlitett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat novezett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatja meg.

Végül figyelmeztetnek mindazon felek, kik a hitelesitó bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerü másolamásolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtatnak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Csikszeredán, 1903. deczember 5-én.

A kir. tszék, mint tlkvi hatóság.

Geczó Béla, kir. törvényszéki biró.

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, miszerint boldogult atyám, Klencsár Gyula elhalálozása folytán a

könyvkötői üzletemben

semmi névvel nevezendő változás be nem állott s azt ezután is ugy mint eddig, tovább vezetni fogom.

Midőn tehát a mélyen tisztelt közönségnek az eddig irántunk tanusitott szives pártfogásáért köszönetet mondok.

Kérem ezutánra is szives jóindulatu pártfogásukat és igérem, hogy ezutánra is azt kiérdemelni kötelességemnek fogom elismerni.

Tisztelettel:

1 3 **KLENCSÁR VIKTOR,** könyvkötő.

Zongorák, pianinok,

hármoniumok és czimbalmok

GYÁRI ÁRON

részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek bérbe kiadatnak.

Hangolást és javitást ugy helyben, mint vidéken elfogad és pontosan teljesit

Triska I.

Erdély legnagyobb zongora-raktára,

KOLOZSVÁRON, Sétatér-utcza (saját ház).

Pontos kiszolgálás hangszerekben

Fényképészeti felvételeket

elfogadok mindenféle nagyságban, u. m.: **mell-, kabin-, csoport- és családképek** felvételét, továbbá **arczképek nagyitását** ugy helyben mint vidéken. — Kivánatra felvételeket házaknál is eszközlök jutányos és szolid árak mellett. — Elvállalok még **czimer- és czégtáblák** festését is. — A mélyen tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok tisztelettel:

SIMON MIHÁLY fényképész és szobafestő,
CSIKTAPLOCZÁN.

Kézdivásárhelyi Welnreiter Gy.-féle jó és tiszta kezelésü üveges korona sör és finom tea-rum kapható özv. Karácsony Jánosné üzletében (piaczér), hol még előfizetni és megrendelni lehet mindenféle **napilapot is.**